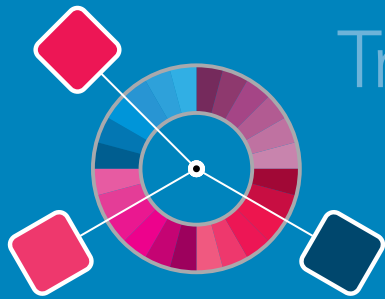

Ársskýrsla 2012

Hagstofa Íslands

Hlutlægni
Trúverðugleiki
Þjónusta

Efni

Frá hagstofustjóra	2–3
Skýrsla yfirstjórnar	4–10
Fjármál og rekstur	11–12
Starfsmannamál	13–15
Samstarf við notendur	16–17
Tölfræði um tölfræði	18–22
Afnot af gögnum	23
Erlent samstarf	24–25
Lög ESB um hagskýrslur	26–27
Skipurit	28–29
Útgáfur 2012	30–31

Útgefandi

Hagstofa Íslands
Borgartúni 21a
150 Reykjavík

Sími: 528 1000
Netfang: upplýsingar@hagstofa.is
Veffang: www.hagstofa.is

Ábyrgðarmaður

Ólafur Hjálmarsson

Hönnun og umbrot

Hagstofa Íslands/Brynjólfur Ólason

Prentun

Oddi – umhverfisvottuð prentsmiðja

Ljósmyndir

Birgir Ísleifur Gunnarsson
Heiðrún Sigurðardóttir
Ingvi Jón Gunnarsson
Margrét Vala Gylfadóttir
Shutterstock
Snorri Gunnarsson
Þorvaldur Örn Kristmundsson

Forsíðumyndin

Sumarsólstöður við Reykjavíkurtjörn
Ljósmyndari: Snorri Gunnarsson

Frá hagstofustjóra

Ísland hefur verið formlegur aðili að Evrópska hagskýrslu-samstarfinu frá árinu 1994

VERULEGAR breytingar urðu á rekstri Hagstofunnar árið 2012 og jukust umsvif talsvert vegna innleiðingar á verkefnum, sem eru í aðgerðaráætlun með samningsafstöðu Íslands í viðræðum um aðild að Evrópusambandinu. Einnig fólu stjórnvöld Hagstofunnar að safna upplýsingum um skuldastöðu heimila og fyrirtækja. Stærstu verkefni hafa notið svonefndra IPA-styrkja frá Evrópusambandinu, en án styrkjanna hefði vart orðið af þeim. Ísland hefur verið formlegur aðili að Evrópska hagskýrslu-samstarfinu með EES-samningnum frá árinu 1994. Aðgerðaráætlunin snýst því að verulegu leyti um að uppfylla kröfur EES-samningsins, sem þegar eru skuldbundnar hér á landi.

Samningsafstaða Íslands um hagskýrslugerð var kynnt fyrir utanríkis-málanefnd í desember 2011. Afstaðan var samþykkt í ríkisstjórn 4. janúar 2012 og var send samdægurs til framkvæmdastjórnarinnar. Nokkur dráttur varð á því að kaflinn yrði opnaður og var það ekki gert fyrr en á ríkjaráðstefnu 24. október 2012. Ástæður tafanna voru þær að gerðar

voru kröfur um svonefnd lokunar-ákvæði, en þau fela í sér kröfur um að tilteknum umbótum í þjóðhags-reikningum verði lokið áður en gengið verður frá samkomulagi um kaflann.

AUKNAR KRÖFUR UM GÆÐI

Meiri kröfur eru nú gerðar til hagskýrslugerðar í samningaviðræðum við Evrópusambandið en áður. Auknar kröfur um gæði og skil hagtalna eru einnig gerðar til þeirra, sem þegar eru aðilar að tölfræðisamstarfinu, það er til ríkja ESB og EFTA. Talsverð umræða og vinna hefur farið fram um gæði hagtalna, tímanleika og mikilvægi þess, að staðið sé við skuldbindingar um gagnaskil. Mikilvægt er fyrir stjórnvöld, fyrirtæki og almenning að hagtölur séu sambærilegar á milli ríkja og að þær séu að tilteknum gæðum. Það er einnig mikilvægt fyrir alþjóðastofnanir, matsfyrirtæki og önnur erlend fyrirtæki til að meta þróun og stöðu mála.

Opinber hagskýrslugerð er nauðsynleg til að tryggja aðgang að óháðum og hlutlausum tölfræðiupplýsingum. Til að bæta opinbera hagskýrslugerð hafa meginreglur í evrópskri hagskýrslugerð

verið endurskoðaðar með það að markmiði að tryggja faglegt sjálfstæði hagstofa og að leggja auknar kröfur á þær um gæði hagtalna.

Hagtölur eru mikilvægar í nútíma þjóðfélagi og erfitt er að hugsa sér öfluga stjórnsýslu eða atvinnulíf án aðgangs að hagtölum. Hagtölur eru hluti af því hvernig við greinum umhverfið og eigum viðskipti. Þær draga oft fram staðreyndir á skýran hátt og eiga að auðvelda og skerpa umræður og ákvarðanir. Varlega verður þó að fara þegar mismunandi hagtölur eru settar í samhengi eða dregnar ályktanir um orsakir og afleiðingar. Þá verður að hafa í huga, að hagtölur eru nálgun og að þær eru háðar ákveðinni óvissu. Reynt er eftir bestu getu að lágmarka frávík og óvissu með því að beita vönduðum og viðurkenndum aðferðum og greina frá öllum breytingum í aðferðafræði.

STEFNUMÖRKUN FYLGT EFTIR

Ef nokkur kostur er, ætti öll stefnumörkun að miðast við vandaðan undirbúning og greiningu á upplýsingum. Einnig er nauðsynlegt að fylgja eftir árangri stefnumörkunar, með hlutlausum mælingum. Því er safnað hagtölum um öll helstu svið þjóðlífsins, efnahags-, mennta-, heilbrigðis- og félagsmál auk hagskýrslna um hið opinbera, heimili og fyrirtæki. Hagstofan hefur eftir bestu getu reynt að verða við þörfum innlendra stjórnsýslu og annarra notenda um óháðar og sem traustastar hagtölur.

Miðlun hagtalna þarf að vera á skýran og læsilegan hátt og er mikilvæg til að þær nái til sem flestra. Framsetning á myndrænan hátt, einfalt og skýrt orðalag, góðar lýsingar á gögnum og hvernig þau eru unnin, auka verðmæti hagtalna. Hagstofan styður opin aðgang og endurnotkun hagtalna og að aðgangur að þeim sé auðveldur. Fyrirtæki geta notað opin aðgang að birtum hagtölum til að búa til

ný verðmæti, þá geta samtök, menntakerfi og einstaklingar nýtt sér upplýsingar í starfi sínu og leit að þekkingu.

Hagstofan hefur átt gott samstarf við DataMarket, sem er fyrirtæki sem sérhæfir sig í miðlun upplýsinga á opinn og myndrænan hátt. Hagsmunir Hagstofunnar og DataMarket fara saman að þessu leyti, það er að stuðla að bættri miðlun og umræðum byggðum á tölfræðilegum gögnum.

Hagstofan miðlar hagtölum til alþjóðastofnana þar sem umheimurinn hefur aðgang að þeim til greiningar og samanburðar við önnur ríki. Einnig eru flestar fréttir og töflur birtar á ensku á vef Hagstofunnar og leita fleiri erlendir aðilar í talnaefnið en innlendir notendur. Þátttaka í erlendu samstarfi um staðla og gæðamál er því nauðsynlegur þáttur í rekstri Hagstofunnar og fer vaxandi. Að þessu sinni er í ársskýrslunni fjallað sérstaklega um erlent samstarf Hagstofunnar.

ÞAKKIR

Ég vil að lokum þakka starfsfólki Hagstofunnar fyrir árangursrík störf og trúnað við gildi Hagstofunnar á síðasta ári. Einnig öllum þeim sem hafa lagt Hagstofunni lið með því að taka þátt í rannsóknum og hafa brugðist vel við óskum um að afhenda gögn. Loks eru stjórnvöldum færðar þakkir fyrir það traust sem þau hafa sýnt Hagstofunni með því að fela henni aukin verkefni og fyrir stuðning við umsóknir hennar um IPA-styrki.

Ólafur Hjálmarsson, hagstofustjóri

Erfitt er að hugsa sér öfluga stjórnsýslu eða atvinnulíf án aðgangs að hagtölum

Skýrsla yfirstjórnar

Umsvif í rekstri jukust nokkuð frá fyrra ári og var starfsfólki fjölgað annað árið í röð

EINS og á síðasta ári mótaðist starfsemi Hagstofunnar af umsókn Íslands um aðild að Evrópusambandinu. Ráðist var í nokkur ný verkefni til að uppfylla kröfur Evrópska hagskýrslusamstarfsins. Umsvif í rekstri jukust því nokkuð frá fyrra ári og var starfsfólki fjölgað annað árið í röð eftir talsverðan samdrátt árin þar á undan. Veigamestu verkefnin eru, að stofnað var nýtt svið, fyrirtækjasvið, sem sér um að koma á fót fyrirtækjaskrá til hagskýrslugerðar, þá var Hagstofunni falið að safna upplýsingum um skuldastöðu heimila og fyrirtækja. Vinna við rafrænt manntal komst á fullan skrið og gerð var rannsókn á fyrirkomulagi í landbúnaði. Undir árslok var undirritaður samningur um IPA-styrk til að gera endurbætur á þjóðhagsreikningum. Til að koma aukinni starfsemi fyrir var tekið á leigu húsnæði að Borgartúni 24 og flutti deildin rannsóknir og gagnasöfnun í hið nýja húsnæði ásamt símaveri vegna kannana. Skipurit Hagstofunnar var endurskoðað þar sem nýtt svið bættist við, einnig var framsetningu skipurits breytt þannig að það endurspeglar betur starfsemina.

BÆTT VERKLAG

Nokkrar breytingar voru gerðar á skipulagi verkefna innan einstakra sviða Hagstofunnar. Mikilvægur áfangi náðist þegar ráðinn var gæðastjóri til að samræma og formfesta gæðastarf innan Hagstofunnar. Er það í samræmi við stefnumörkun Hagstofunnar fyrir árin 2012 til 2015, sem tekur mið af aðgerðaráætlun með samingsafstöðu Íslands um hagskýrslur. Í árslok var ráðist í sérstakt átak við að innleiða og formbinda stefnumörkunina. Hröð uppbygging og fjölgun starfsfólks hefur reynt á

stjórnendur Hagstofunnar og var komið á stjórnendafræðslu til að styðja við þá og bæta þekkingu á stjórnun. Nánari grein er gerð fyrir helstu verkefnum hér á eftir.

FUNDIR YFIRSTJÓRNAR

Samtals hélt yfirstjórn 19 fundi, en þar að auki hittist yfirstjórn á vinnufundum til að ræða verkefni og skipulag, auk þess að funda með ráðgjafa og deildarstjórum um innleiðingu stefnumörkunar. Fundargerðir yfirstjórnar eru birtar á innri vef Hagstofunnar. Í yfirstjórn Hagstofunnar eru auk hagstofustjóra, Böðvar Þórisson sviðsstjóri fyrirtækjasviðs, Hólmfríður Gísladóttir fjármálastjóri, Hrafnhildur Arnkelsdóttir sviðsstjóri þjónustu- og þróunarsviðs, Magnús S. Magnússon sviðsstjóri félagsmálasviðs, Ólafur Arnar Þórðarson starfsmannastjóri og Rósmundur Guðnason sviðsstjóri efnahagssviðs.

NÝTT SVIÐ

Skipurit Hagstofunnar var endurskoðað um mitt ár og bætt við nýju sviði, fyrirtækjasviði. Fyrirtækjasvið mun koma á fót fyrirtækjaskrá til hagskýrslugerðar, til að framleiða fyrirtækjatölfræði og skammtímavísa. Vinna við verkefnið hófst á árinu 2012, en það kemst ekki í fullan rekstur fyrr en síðla árs 2013 sökum tafa á undirritun samnings um IPA-styrk. Undirbúningsvinna er komin vel á veg og hefur verið haft samráð við helstu hagsmunaaðila með formlegum eða óformlegum hætti. Mikilvægt er að horfa til allra helstu notenda til að fanga helstu þarfir þeirra við uppbyggingu á skránni. Þegar hafa nokkur verkefni, sem áður voru í rekstri á öðrum sviðum Hagstofunnar, verið færð til fyrirtækjasviðs, svo sem tölfræði um afla, iðnaðarframleiðslu, ferðaþjónustu

Yfirstjórn Hagstofu Íslands. Frá vinstri: Hrafnhildur Arnkelsdóttir, Magnús S. Magnússon, Böðvar Þórisson, Ólafur Hjálmarsson, Hólmfríður Gísladóttir, Rósmundur Guðnason og Ólafur Arnar Þórðarson.

og notkun upplýsingatækni. Fyrirhugað er að á sviðinu verði tölfraði sem snertir fyrirtæki og atvinnulíf, þar á meðal landbúnaðartölfraði.

SKIPULAGSBREYTINGAR

Breytingar voru gerðar á innra skipulagi annarra sviða. Á efnahagssviði voru deildir þjóðhagsreikninga og opinberra fjármála sameinaðar í eina deild, þjóðhagsreikningar og opinber fjármál. Með þessari skipulagsbreytingu varð til ein stór deild sem sinnir þessum verkefnum og auðveldar vinnu við endurbætur á þjóðhagsreikningum og gerir vinnu á sviðinu markvissari og hagkvæmari. Á þjónustu- og þróunarsviði voru gæðamál og aðferðafræði færð beint undir sviðsstjóra. Með því á að samræma gæðastarf og aðstoð við aðferðafræðileg úrlausnarefni innan Hagstofunnar. Þá var deildum á félagsmálasviði fækkað úr fjórum í tvær og tóku þær breytingar gildi í upphafi árs 2013. Á sameiningin að leiða til aukins sveigjanleika og stuðla að því að starfskraftar sviðsins nýtist betur við að takast á við ný og aukin verkefni.

STARFSÞRÓUNARSTEFNA OG LAUNASTEFNA

Í samræmi við stefnumörkun Hagstofunnar var unnið að því að bæta innra starfsumhverfi við stofnunina. Ný starfsþróunarstefna var samþykkt í lok árs og með því rammað inn allt verklag tengt þjálfun og menntun starfsmanna. Einnig var tekin upp ný launastefna sem hefur þann tilgang að samhæfa launabreytingar hjá stofnuninni.

MYNDRÆN FRAMSETNING Á VEF

Í samræmi við markmið um að auka myndræna framsetningu hagtalna á vef Hagstofunnar var á árinu gerður samningur við DataMarket. Fyrirtækið sérhæfir sig í myndrænni framsetningu gagna og veitir aðgang að fjölda gagnasafna, þar á meðal hefur fyrirtækið leyfi til að miðla hagskýrslum Hagstofunnar. Samningurinn er annars vegar um svonefnt mælaborð, sem sýnir helstu hagtölur og hins vegar eru sérlausnir á myndrænni framsetningu hagtalna um mannfjölda, launagögn og utanríkisverslun. ►

**Til að koma aukinni starfsemi fyrir var tekið á leigu hús-
næði að Borgartúni 24**

❶ Ómar Harðarson verkefnastjóri fer yfir áfanga í manntalinu sem Hagstofan hefur unnið að síðan 2011. Áætlað er að fyrstu niðurstöður í manntalinu verði birtar síðla árs 2013. ❷ Fulltrúar Eurostat funduðu með utanríkisverslunardeild 5. og 6. september. Frá vinstri: Auður Ólína Svavarsdóttir, Reinhard Binder, Xavier Rutten og Rósmundur Guðnason. ❸ Hagstofustjóri undirritar samning við Eurostat um IPA-styrk 31. október í viðurvist yfirstjórnar.

Gæðastefna Hagstofunnar var birt notendum í árslok

INNLEIÐING GÆÐASTJÓRNUNAR

Í stefnumörkun Hagstofunnar er lögð áhersla á innleiðingu skipulagðrar gæðastjórnunar. Í því skyni var ráðinn gæðastjóri til starfa haustið 2012. Unnið er að skipulagningu gæðastjórnunar og var gæðastefna Hagstofunnar birt notendum í árslok. Lögð er áhersla á meginreglur í evrópskri hagskýrslugerð og innleiðingu verkferlalíkans til að straumlínulaga framleiðsluferli hagtalna.

SJÁLFSMAT VEGNA AÐILDARUMSÓKNAR

Hagstofunni barst erindi frá Eurostat í mars þar sem farið var fram á að stofnunin gerði sjálfsmat á því að hve miklu leyti Ísland uppfyllti reglugerðir Evrópusambandsins um hagskýrslur. Matið er gert í þar til gerðum hugbúnaði, sem nefndur er SMIS+. Samskonar mat er gert í öðrum þeim ríkjum sem eru í umsóknarferli að Evrópusambandinu og tekur til allra framleiðenda á opinberri tölfraði. Fyrri rýnivinna vegna undirbúnings samningsafstöðu Íslands í aðildarviðræðunum nýttist mjög vel í þessu umfangsmikla sjálfs-mati. Niðurstaða matsins var að íslensk hagskýrslugerð uppfyllir flestar kröfur sem gerðar eru, en átaks er þörf á nokkrum sviðum, einkum í fyrirtækjatölfraði og á tengdum sviðum.

SAMNINGSKAFLI UM HAGSKÝRSLUR OPNAÐUR

Á ríkjaráðstefnu Evrópusambandsins 24. október 2012 var 18. kafli um hagtölur opnaður. Nokkrar tafir urðu á opnun kaflans en í upphafi var ráðgert að opna hann á ríkjaráðstefnu í mars, því var síðan frestað fram á mitt ár og loks fram í október. Tafirnar voru vegna áforma um að setja lokunarákvæði í kaflann, en það eru ákvæði um að ljúka verði tilteknum endurbótum áður en kaflanum verður lokað. Er það í fyrsta sinn að sett eru lokunarákvæði vegna hagtalna í aðildarviðræðum og sýnir aukna áherslu Evrópusambandsins á málaflokkinn. Lokunarákvæðin snúa að þjóðhagsreikningum og kveða á um að lokið verði við tiltekin ársfjórðungs- og ársuppgjör geirareikninga. Hagstofan hefur fengið IPA-styrk til að gera þessar endurbætur og er áætlað að þessi ákvæði verði uppfyllt í september 2014.

IPA-STYRKUR TIL ENDURBÓTA Á ÞJÓÐHAGSREIKNINGUM

Í nóvember 2012 var undirritaður samningur um IPA-styrk til endurbóta á þjóðhagsreikningum. Samningstíminn er þrjú ár, fram til október 2015. Markmiðið er að bæta gæði og þekju þjóðhagsreikninga og verklag við gerð þeirra. Gerð uppruna- og ráðstöfunartafna verður komið í reglubundna vinnslu og í framtíðinni verða þær töflur kjarni úrvinnslunnar. Ársfjórðungslegir

④ Norrænn hópur um framkvæmd úrtaksrannsóknna á hagstofum fundaði á Hagstofu Íslands 7. og 8. júní. ⑤ Andrea Scheller, yfirmaður ESO, tölfræðiskrifstofu EFTA, kynnti starfsfólki Hagstofunnar starfsemi stofnunarinnar 31. maí og 1. júní ásamt Kurt Wass. Þau funduðu jafnframt með hverju sviði Hagstofunnar og kynntu sér starfsemi þeirra.

Þjóðhagsreikningar verða endurbættir, en þeir eru nú einungis gerðir út frá ráðstöfunarhlið í takmarkaðri sundurliðun. Gerð reikninganna frá framleiðsluhlið á að ljúka fyrir lok október 2015 og verða þeir byggðir á uppruna- og ráðstöfunartöflum. Gera þarf fjármálareikninga þar sem skuldir og peningalegar eignir eru sýndar eftir geirum og flæði milli þeirra, eftir tegundum eigna og skulda. Stefnt er að því að ljúka fyrsta áfanga þess verks í byrjun árs 2013 og unnið verður að ýtarlegri skiptingu á eigna- og skuldaliðum og betri skiptingu eftir geirum. Geiraskipting þjóðhagsreikninga verður bætt, en einungis eru tiltækar upplýsingar um tvo geira, það er hið opinbera og útlönd, en til stendur að útbúa reikninga fyrir alla geira. Upplýsingar um fjölda starfandi og vinnutíma verða unnar, en þær þurfa að vera tiltækar í ýtarlegri sundurliðun eftir atvinnugreinum.

FJÖLÞÁTTA MB-IPA-STYRKUR

Svonefndur fjölþátta MB-IPA-styrkur fékkst til nokkurra þróunarverkefna til tveggja ára. Í fyrsta lagi til að afla gagna um umhverfismál í samræmi við alþjóðlegar kröfur og var vinna við það verkefni hafin á árinu. Gögnum um úrgang og nytjavatn verður safnað og þekking byggð upp og samstarf stofnana sem að þessum málum koma styrkt. Verkefnið mun stuðla að samræmdri tölfræði sem

nýtist við gerð hliðarreikninga um umhverfismál sem þurfa að vera tiltækir árið 2015. Í öðru lagi er styrkur til að bæta hagskýrslur um hælisleitendur, dvalarleyfi og landamæraeftirlit. Markmiðið er að samræma skrár stofnana sem málið varða og tryggja tímanlega upplýsingagjöf. Í þriðja lagi voru styrkt verkefni sem hafa það að markmiði að bæta gæði gagna og minnka svarbyrði í rannsókn á útgjöldum heimilanna, einnig var styrkt verkefni til þess að taka upp svonefnda fjölmótaaðferð við innsöfnun gagna fyrir vinnumarkaðsrannsókn.

ERINDI FRÁ EFTIRLITSSTOFNUN EFTA

Hagstofunni barst í júní fyrirspurn frá ESA um stöðu innleiddra reglugerða á sviði hagskýrslugerðar og um innleiðingarferli evrópskra reglugerða um hagskýrslur á grundvelli EES-samningsins. Fyrirspurnin tók til 286 reglugerða og var það umtalsvert verk að kanna stöðu þeirra allra. Fyrirspurnin féll vel að rýnivinnu sem unnin var vegna umsóknar Íslands um aðild að Evrópusambandinu. Niðurstaðan sýnir að þegar uppbyggingu fyrirtækjatölfræði og helstu yfirstandandi umbótaverkefnum er lokið, mun Ísland uppfylla nær allar skuldbindingar sínar í hagskýrslugerð á Evrópska efnahagssvæðinu. ►

Íslensk hagskýrslugerð uppfyllir flestar kröfur sem gerðar eru, en áþak er þörf á nokkrum sviðum

Fulltrúar EFTA-ríkjanna fyrir utan höfuðstöðvar Eurostat í Lúxemborg 15. nóvember í tilefni þess að EFTA hafði látið setja upp koparskjöld á bygginguna með merki EFTA við hliðina á merki framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins.

Velferðarráðuneytið og Hagstofan skrifuðu undir samning um félagsvísa

MANNTAL

Manntalið miðast við 31. desember 2011 og byggist að mestu leyti á stjórnsýsluskrám, einkum gögnum frá Þjóðskrá Íslands. Auk þeirra skráa reyndist nauðsynlegt að leita sérstaklega til sveitarfélaga um ýmis atriði er varða rekstur stofnana og um ýmsa þætti varðandi húsnæðismál. Þá var safnað gögnum um leigjendur hjá öllum stærstu leigusölum landsins. Alls náðu þessar sérstöku kannanir til nær 8% mannfjöldans, en um fjórðung húsnæðis. Á árinu náðist að safna, fara yfir og leiðrétta þessi gögn ásamt því að allar helstu stjórnsýsluskrárnar voru undirbúnar fyrir sjálfa manntalsgerðina. Manntalið er fjármagnað að verulegu leyti með IPA-styrk frá Evrópusambandinu, auk þess sem Hagstofunni er heimilt að nota ónýttar fjárveitingar frá fyrri árum til verksins. Alls var 16.600 vinnustundum varið í manntalið á árinu. Áætlað er að fyrstu niðurstöður verði birtar síðla árs 2013 og að lokaniðurstöðum verði skilað til Eurostat í ársbyrjun 2014.

LANDBÚNAÐARTÖLFRÆÐI

Hagstofa Íslands fékk IPA-styrk árið 2011 til tveggja ára til að koma landbúnaðartölfræði á laggirnar og verður því verkefni lokið í upphafi árs 2013. Verkefnið lýtur að gerð framleiðslureikninga í landbúnaði til að reikna framleiðsluverðsvísitölu í landbúnaði, auk þess að safna upplýsingum um meðalverð á landbúnaðarafurðum og verði á búvörum til bænda. Niðurstöðum

fyrir hagreikninga í landbúnaði var skilað til Eurostat í lok árs 2012. Niðurstöðum úr landbúnaðarrannsókn var skilað stundvíslega í mars til Eurostat og var unnið að lokafrágangi rannsóknarinnar á árinu. Birtar voru fyrstu niðurstöður úr rannsókninni um skipulag í landbúnaði í október. Þar komu meðal annars fram upplýsingar um landnýtingu eftir tegund ræktunar auk fleiri upplýsinga um landbúnað.

VERKEFNI UM SKULDIR HEIMILA OG FYRIRTÆKJA

Verkefni um skuldir heimila og fyrirtækja var falið Hagstofu með fjárveitingu frá Alþingi og á hún að taka saman og vinna hagtölur ársfjórðungslega. Vinna við verkefnið hófst á árinu og verður gögnum frá fjármálafyrirtækjum um skuldir heimila og fyrirtækja safnað með reglubundnum hætti. Til þess að draga upp heildstæða mynd af skuldastöðunni hverju sinni verða gögnin auðguð með öðrum upplýsingum sem Hagstofan safnar í tengslum við útgáfu hagtalna, til dæmis um tekjur og eignir.

SAMNINGUR UM UPPLÝSINGAVEITU SVEITARFÉLAGA

Hagstofa Íslands, Innanríkisráðuneytið og Samband íslenskra sveitarfélaga undirrituðu 13. apríl samning um rekstur upplýsingaveitu sveitarfélaga, en upplýsingaveitan er samstarfsverkefni þessara aðila um söfnun fjármálaupplýsinga frá sveitarfélögum og rekstur á sameiginlegum gagnagrunni.

Með samningnum skila sveitarfélög fjárhagsgögnum beint úr bókhaldskerfum til Hagstofunnar sem hefur umsjón með rekstri upplýsingaveitunnar og er lögð áhersla á sjálfvirkni í gagnasöfnun og úrvinnslu gagna.

SAMNINGUR UM FÉLAGSVÍSA

Velferðarráðuneytið og Hagstofan skrifuðu undir samning um félagsvísa 6. desember 2012. Samningurinn felur í sér að Hagstofan tekur að sér að safna og birta fjölbreytta tölfræði um félagsmál. Gerð félagsvísa hófst árið 2009 þegar velferðarvaktin lagði til við velferðarráðherra að fengnir yrðu sérfræðingar til að taka saman félagsvísa. Velferðarvaktin þróaði og gaf út fyrstu félagsvísana í febrúar 2012 og mun Hagstofan halda því verki áfram og þróa.

SAMNINGUR UM UPPGJÖR BÚREIKNINGA

Samningur um uppgjör búreikninga milli Hagstofu Íslands og Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis var undirritaður 6. desember 2012. Með því var gerð búreikninga sem áður var sinnt af Hagþjónustu landbúnaðarins og Landbúnaðarháskólanum á Hvanneyri flutt til Hagstofunnar. Markmiðið er að fá marktækar niðurstöður fyrir hverja búgrein og er leitast við að miða gerð búreikninga við þær alþjóðlegu kröfur sem gerðar eru um uppgjör slíkra reikninga. Hagstofan mun einnig sjá um árlega söfnun á landbúnaðartölfræði fyrir OECD og tilkynningar til WTO um innanlandsstuðning í landbúnaði.

SENDINEFND FER YFIR UTANRÍKISTÖLFRÆÐI

Sendinefnd frá Eurostat heimsótti Hagstofuna í september til að fara yfir þróun í tölfræði um utanríkisviðskipti. Rætt var um hvernig staðið er við skuldbindingar í tölfræði fyrir utanríkisviðskipti en skil eru að mestu í samræmi við kröfur sem gerðar eru á þessu sviði.

HEIMSÓKN TÖLFRÆÐI-SKRIFSTOFU EFTA

Í lok maí komu fulltrúar frá tölfræðiskrifstofu EFTA, en skrifstofan hefur aðsetur í húsnæði Eurostat í Lúxemborg. Skrifstofan sinnir samstarfi EFTA-ríkjanna og Evrópusambandsins í hagskýrslugerð og er hagstofum aðildarríkjanna innan handar með ýmsa tæknilega aðstoð vegna samstarfsins. Einnig fylgist skrifstofan með því að gögn EFTA-ríkjanna séu birt í útgáfum og sér um samskipti við Eurostat ef aðildarríki skila ekki gögnum eða aðrir erfiðleikar koma upp. Skrifstofan sér einnig um kynningu á EFTA-ríkjunum og heldur námskeið og fræðslustarfsemi um hagskýrslugerð. Í heimsókninni ►

Árlegur fundur hagstofustjóra Norðurlandanna var haldinn hér á landi í ágúst

Evrópskir hagstofustjórar funduðu í Prag 25. september. Fundarefnið var ný tölfræði fyrir græna hagkerfið, samþætting tölfræði og landmælinga og aðgangur rannsakenda að eingögnum. Á myndinni eru hagstofustjórar og alþjóðafulltrúar evrópska hagskýrslusamstarfsins auk yfirstjórnar Eurostat.

Nýtt flokkunarkerfi fyrir hagskýrslusvæði var þróað á árinu

var farið yfir helstu verkefni sem eru á döfinni og hver staðan er í skilum Hagstofunnar á gögnum til Eurostat.

FUNDUR HAGSTOFUSTJÓRA NORÐURLANDA

Árlegur fundur hagstofustjóra Norðurlanda var haldinn hér á landi dagana 23. og 24. ágúst. Á fundum sínum bera hagstofustjórnirnar saman bækur sínar og skiptast á upplýsingum um tölfræðileg úrlausnarefni, ræða skipulag hagskýrslugerðar og önnur sameiginleg mál. Þá er rædd afstaða til mála sem eru á döfinni hjá Eurostat og hagstofunnar samræma samstarf sitt í hagskýrslugerð. Til umræðu á fundinum voru þrjú meginefni: Hagskýrslur um fjármál hins opinbera, gæðamál við gerð hagskýrslna og innleiðing á nýjum þjóðhagsreikningastaðli. Auk þess var farið almennt yfir stöðu mála hjá hverri hagstofu.

FUNDUR UM UPPLÝSINGATÆKNI

Norrænn hópur um upplýsingatækni hittist á Íslandi í mars. Hópurinn skipa sviðsstjórar upplýsingatækni á hagstofum Norðurlandanna og Hollands. Samtals sátu níu manns fundinn og fjallað var um strauma og stefnur í upplýsingatækni innan hagstofanna. Mest bar á umræðum um samræmda ferla og gagnalíkön. Enn fremur var farið yfir helstu verkefni ásamt því að hópurinn skiptist á skoðunum um stefnu og framtíð í evrópskri hagskýrslugerð.

FUNDUR UM FRAMKVÆMD ÚRTAKSRANNSÓKNA

Norrænn hópur um framkvæmd úrtaksrannsókna á hagstofum hittist á Íslandi í júní. Alls sóttu 22 fundinn og var meðal annars fjallað um hvernig bregðast skuli við lægri svörun í úrtaksrannsóknnum, söfnun gagna með fjölvíðmótaaðferðum (e. *multi mode*) og aðferðir við ráðningu og þjálfun spyrna.

ALPJÓÐLEG RÁÐSTEFNA UM FERÐAMÁL

Dagana 14. til 16. nóvember var haldin í Hörpu alþjóðleg ráðstefna um ferðamál, 11th Global Forum on Tourism Statistics, sem Hagstofan tók virkan þátt í. Ráðstefnan, sem haldin er annað hvert ár, var skipulögð í samvinnu við Iðnaðarráðuneytið, Hagstofu Íslands, Eurostat og OECD.

MÁLÞING UM HAGSKÝRSLUSVÆÐI

Nýtt flokkunarkerfi fyrir hagskýrslusvæði var þróað á árinu í tengslum við manntalið 2011. Skýrsla með ýmsum valkostum um svæðaskiptingu landsins var birt 1. október. Í kjölfar útgáfunnar stóð Hagstofan fyrir málþingi um hagskýrslusvæði hinn 17. október þar sem sérfræðingum og háskólaþólki var boðið að halda fyrirlestra. Nýtt flokkunarkerfi fyrir íslensk hagskýrslusvæði, sem byggist að verulegu leyti á umræðum og athugasemdum sem fram komu á málþinginu, tekur gildi 1. janúar 2014 en gildir jafnframt fyrir manntalsgögn.

REGLUGERÐ UM DAGSEKTIR

Efnahags- og viðskiptaráðuneytið gaf út reglugerð nr. 508 hinn 12. júní 2012 um dagsektir til að knýja fram upplýsingar vegna hagskýrslugerðar Hagstofu Íslands. Er reglugerðin sett í samræmi við 15. gr. laga nr. 163/2007 um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð. Með reglugerðinni er nánar kveðið á um ákvörðun og innheimtu dagsekta sem Hagstofan leggur á þá sem ekki veita umbeðnar upplýsingar til hagskýrslugerðar og sinna ekki kröfum um úrbætur um upplýsingagjöf innan hæfilegs frests. ■

Fjármál og rekstur

Hagstofan var rekin með rúmlega 40 milljóna króna halla árið 2012. Heildartekjur námu rúmlega einum milljarði króna og útgjöld námu tæplega einum milljarði og fimmtíu milljónum króna. Halli á árinu skýrist nær alfarið af heimild í fjárlögum 2012 til að ganga á óráðstafað eigið fé. Áætlanir gerðu ráð fyrir að skrifað yrði undir IPA-samning um endurbætur á þjóðhagsreikningum fyrir mitt ár, en það dróst fram eftir ári og voru framlög vegna samningsins því lækkuð um 36 milljónir króna í fjárukalögum. Á móti kemur að veitt var 30,6 milljóna króna fjárveiting í fjárukalögum vegna kostnaðar við aukið húsnæði.

IPA-styrkurinn nemur 825 þúsund evrum eða 130–140 milljónum króna. Er hann til þriggja ára og skuldbindur Hagstofan sig til að skila uppruna- og ráðstöfunartöflum, geirareikningum og gera fleiri endurbætur, auk þess að leggja fram mótfamlög til verkefnisins.

TEKJUR

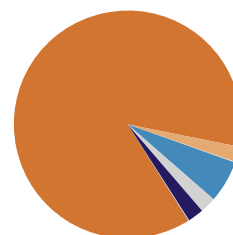
Heildartekjur Hagstofunnar árið 2012 voru 1.007,2 milljónir króna, þar af voru

framlög úr ríkissjóði 877,6 milljónir og sértekjur 129,6 milljónir. Tekjur hækkuðu á milli ára um 17% sem skýrist af auknum verkefnum á árinu. Þar af eru 88 milljónir króna vegna IPA-styrkja frá árinu 2011 til tveggja verkefna. Annars vegar 58 milljónir vegna rafræns manntals og hins vegar 31 milljón vegna landbúnaðartölfræði. Mótfamlag ríkissjóðs var 26 milljónir króna vegna þessara verkefna. Auk þessa veitti Alþingi 55 milljóna króna fjárveitingu til að safna upplýsingum um skuldir heimila og fyrirtækja. Loks hækkuðu framlög vegna launa- og verðlagsbreytinga og veitt var fjárheimild í fjárukalögum vegna stækkunar á húsnæði.

Samtals voru sértekjur 129,6 milljónir króna, þar af voru 47,6 milljónir vegna þjónustusamnings við Kjararannsóknarnefnd og 12,5 milljónir vegna þjónustusamnings við Kjararannsóknarnefnd opinberra starfsmanna. Seld sérfræðiþjónusta nam 22 milljónum króna, styrkir frá erlendum aðilum námu 22,9 milljónum, IPA-ferðastyrkur 22,8 milljónum og sala hagskýrslna 0,9 ►

Heildartekjur Hagstofunnar árið 2012 voru 1.007,2 milljónir króna

TEKJUR

- Framlag ríkisins (87%)
- Sérfræðiþjónusta (2%)
- Hagskýrslur (0%)
- Samningar um kjararannsóknir (6%)
- Eurostat-samningar (3%)
- IPA-ferðastyrkur (2%)
- Aðrar tekjur (0%)

REKSTRARREIKNINGUR

Milljónir króna	2011	2012
Tekjur		
Alls	861,4	1.007,2
Framlag úr ríkissjóði	736,1	877,6
Sértekjur	125,3	129,6
Gjöld		
Alls	875,9	1.047,9
Laun	659,7	766,6
Ferðakostnaður, námskeið, fundir	37,9	54,5
Rekstur	13,2	18,5
Þjónusta	68,0	85,4
Verkkaup	3,2	2,1
Húsnæðiskostnaður	86,3	97,8
Eignakaup	7,6	23,0
Tekjuafgangur/halli	-14,5	-40,6

Halli á árinu skýrist nær alfarið af heimild í fjárlögum til að ganga á óráðstafað eigið fé

milljónum. Loks voru aðrar tekjur 0,9 milljónir króna. Sértekjur hækkuðu um 4,3 milljónir frá fyrra ári.

REKSTRARGJÖLD

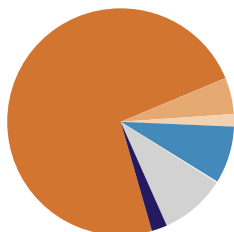
Heildargjöld námu 1.047,8 milljónum króna og hækkuðu um 171,9 milljónir á milli ára, eða 19,6%. Gerð var 19,5 milljóna króna hagræðingarkrafa til Hagstofunnar, sem er mun minni krafa en undanfarin ár. Útgjöld hækkuðu einkum vegna nýrra verkefna, en auk þeirra námu launa- og verðlagsbætur fjárlaga samtals 51,6 milljónum. Launakostnaður var 766,6 milljónir og önnur rekstrargjöld 281,2 milljónir. Af öðrum rekstrargjöldum er húsnæðiskostnaður 97,8 milljónir króna, aðkeypt þjónusta 85,4 milljónir og ferðir, námskeið og fundir 54,5 milljónir. Eins og fram hefur komið voru aukin útgjöld einkum vegna kostnaðar við rafrænt manntal og landbúnaðartölfræði sem fjármögnuð eru að mestu með IPA-styrkjum, hækkun þjónustukaupa skýrist af greiðslum til sveitarfélaga vegna manntals. Þá jukust útgjöld vegna undirbúningsvinnu við söfnun upplýsinga um skuldir fyrirtækja og heimila. Hækkun ferðakostnaðar, námskeiða og funda skýrist af aukinni þátttöku í töflræðisamstarfi Evrópusambandsins og var fjármagnað með styrkjum frá Eurostat

sem færast með sértekjum. Hagstofunni var heimilað að ganga á eigið fé er nemur 50 milljónum króna, þar af eru 20 milljónir vegna manntals og 30 milljónir vegna fyrirtækjaskrár til hagskýrslugerðar. Sótt hefur verið um IPA-styrk til að framleiða fyrirtækjatölfræði og er áætlað að samningurinn verði undirritaður árið 2013. Vegna aukinna verkefna fjölgaði starfsfólki og var viðbótarhúsnæði tekið á leigu í Borgartúni 24. Skýrir það hækkan húsnæðiskostnaðar og eignakaupa.

GENGIÐ Á EIGIÐ FÉ

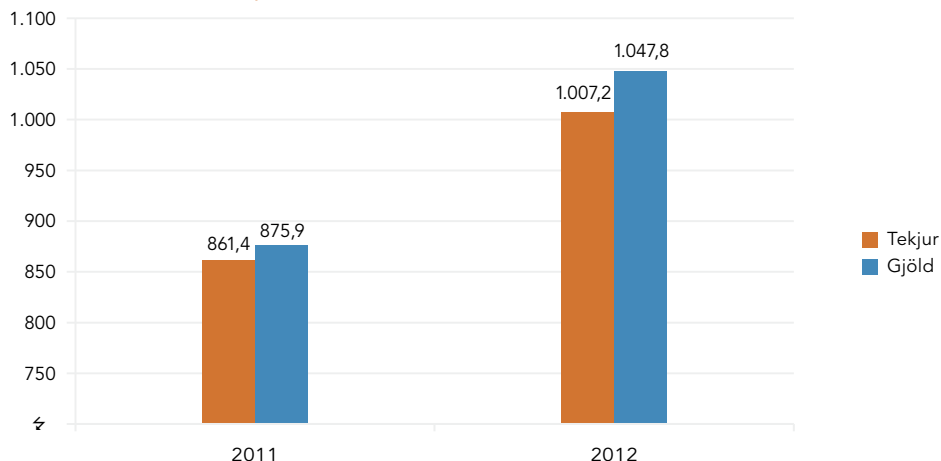
Heildarútgjöld ársins voru 170,2 milljónir króna umfram fjárveitingar. Þar af voru tæplega 130 milljónir fjármagnaðar með sértekjum, en þær voru 44,6 milljónir umfram áætlun fjárlaga. Auk þess var heimild til að ganga á óráðstafað eigið fé um allt að 50 milljónir. Niðurstaðan var rúmlega 40 milljóna króna halli á rekstri Hagstofunnar árið 2012. Eins og greint er frá í fyrri ársskýrslum hefur eigið fé verið nýtt sem mótframlag við styrki frá Evrópusambandinu, þar sem mótframlög eru skilyrði fyrir styrkjum. Árið 2012 var eigið fé einnig nýtt til að koma á fót nýju sviði, fyrirtækjasviði, og er áformað að fjármagna það með IPA styrkjum og fjárveitingum í fjárlögum 2013. ■

GJÖLD

- Laun (73%)
- Ferðakostnaður, námskeið, fundir (5%)
- Rekstur (2%)
- Þjónusta (8%)
- Verkkaup (0%)
- Húsnæðiskostnaður (10%)
- Eignakaup (2%)

TEKJUR OG GJÖLD, MILLJÓNIR KRÓNA

Starfsmannamál

Á Hagstofunni störfuðu 103 fastráðnir starfsmenn í lok árs 2012 og er það um 11% aukning frá því í árslok 2011, enda var ráðist í mikið af nýjum verkefnum á árinu. Meðalaldur starfsmanna var rúm 43 ár og höfðu þeir starfað að meðaltali um 7,5 ár hjá stofnuninni. Hlutfall kynja var nokkuð jafnt, en hlutfall kvenna af fastráðnum starfsmönnum var 49% og karla 51%. Hlutfall háskólamenntaðra hefur farið vaxandi á undanförunum árum og voru 80% starfsmanna með háskólamenntun í lok árs 2012. Nokkrar mannabreytingar urðu á árinu. Níu starfsmenn hættu störfum og 24 nýir starfsmenn hófu störf. Auk fastráðinna starfsmanna störfuðu hjá Hagstofunni á árinu alls 72 lausráðnir spýrlar sem unnu um 7,4 ársverk við innsöfnun gagna.

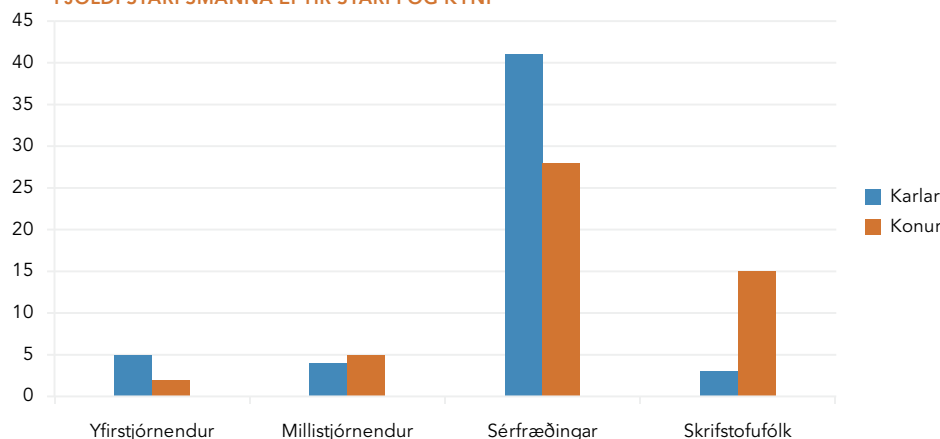
INNRA STARF

Starfsmannasamtöl fóru fram í febrúar og mars. Framkvæmdin gekk betur en oft áður, en lagt hafði verið upp með einfaldara og skilvirkara ferli. Niðurstöður voru helstar að almenn ánægja var með störf starfsmanna og meira en helmingur þykir skila starfi sínu af samvisku og kostgæfni umfram væntingar stjórnenda. Helstu óskir um umbætur sneru að fræðslu í gagna-grunnsfræðum og óskum starfsmanna um auka tölvuskjá. Komið var til móts við þessar óskir starfsmanna á árinu.

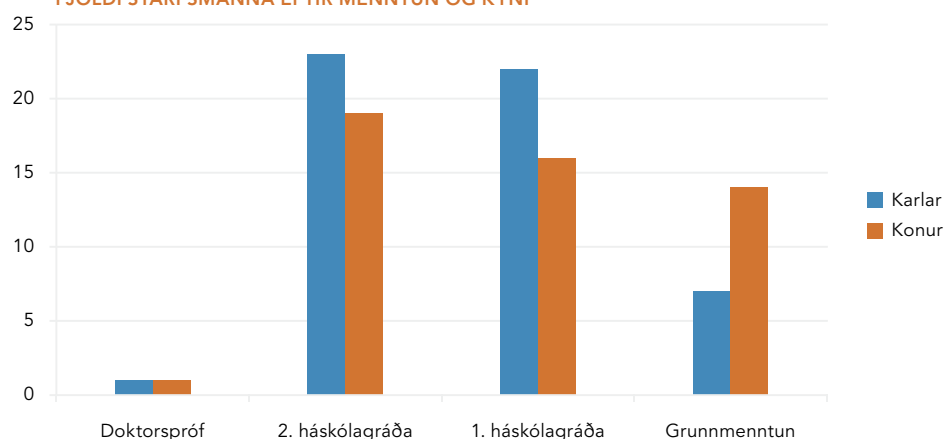
Hagstofan tók þátt í vinnustaðarkönnun SFR en könnunin náði til allra ríkisstarfsmanna. Ef skoðaðar eru stofnanir með 50 starfsmenn eða fleiri er Hagstofan ►

Níu starfsmenn hættu störfum og 24 nýir hófu störf

FJÖLDI STARFSMANNA EFTIR STARFI OG KYNI

FJÖLDI STARFSMANNA EFTIR MENNTUN OG KYNI

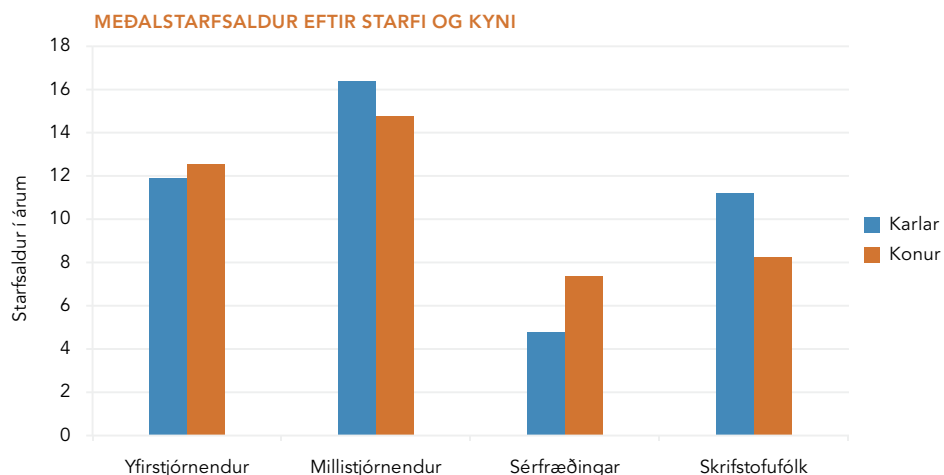
Hagstofan setti sér launastefnu undir lok árs

Í 51. sæti af 93 í könnuninni. Helstu niðurstöður voru þær að starfsandi, vinnuskilyrði og sveigjanleiki í starfi voru með allra besta móti hjá Hagstofunni, en lítil ánægja var með launakjör, líkt og hjá mörgum öðrum stofnunum. Niðurstaðan var því mjög í tak við árið áður.

Innra fræðslustarf var nokkuð meira en í fyrra og var mikil þátttaka starfsmanna í evrópskum námskeiðum tengdum hagskýrslugerð. Áframhald varð einnig á innanhússkynningum á starfsemi einstakra deilda innan Hagstofunnar og á niðurstöðum úr birtingum Hagstofunnar enda áhugaverðir tímar í hagskýrslugerð.

FÉLAGSLÍF

Starfsmannafélag Hagstofunnar hélt áfram sínum góðu störfum og gerði vinnustaðinn skemmtilegri. Sérstaklega þóttist takast vel upp með golfþróttina þetta árið, en haldinn var golfdagur Hagstofunnar og boðið upp á golfkennslu. Hápunkturinn var svo þegar lið Hagstofunnar sigraði golfkeppni ríkisstofnana og kom heim með Ríkisbikarinn í golfi. Sigurliðið var svo sérstaklega heiðrað á hausthátíð Hagstofunnar. Hjólreiðar skipuðu einnig veglegan sess í félagsstöfum við stofnunina, en mikill metnaður var lagður í átakið „hjólað í vinnuna“ og gat það af sér einstaklingshjólakeppnina „Túr du Hagstofa“ þar

„Túr du Hagstofa“ fór fram 1. júní og hjóluðu nokkrir langar vegalengdir.

Hagstofustarfmenn í lautarferð á Klambratúni 27. júní.

sem metnaðarfullstu hjólreiðaknarnir kepptu sín á milli. Farnar voru menningarferðir á Kjarvalsstaði og í Bíó Paradís, auk þess sem starfsmenn kepptu í fróðleik í spurningakeppninni „Viltu vinna bjór?“.

STARFSÞRÓUNARÁÆTLUN

Vinna við gerð starfsþróunaráætlunar Hagstofu Íslands hófst snemma árs og lauk með kynningu fyrir starfsmenn í árslok. Starfsþróunaráætlun Hagstofunnar inniheldur verklagsreglur um endurmenntun starfsmanna, þar með talið reglur um réttindi til endurmenntunar, umsóknarferli og meðhöndlun umsókna. Tilgangur starfsþróunaráætlunar er að samþætta

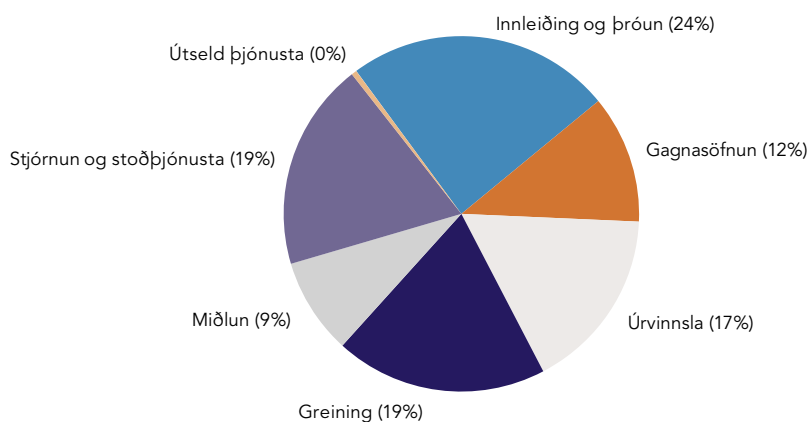
og skipuleggja sí- og endurmenntun með sameiginlega hagsmuni starfsmanna og stofnunarinnar að leiðarljósi.

LAUNASTEFNA

Hagstofan setti sér launastefnu undir lok árs og var hún kynnt á almennum starfsmannafundi. Stefnan segir til um hvernig stofnunin stendur að launabreytingum utan kjarasamninga og er henni ætlað að styrkja ytra og innra jafnvægi í launamálum. Inntak stefnunnar er að hagsmunir starfsmanna og stofnunar fari þannig saman að einstaklingsbundinn árangur starfsmanna endurspeglar betur í launum þeirra. ■

Lið Hagstofunnar sigraði golfkeppni ríkisstofnana og kom heim með Ríkisbikarinn

STARFSEMI HAGSTOFUNNAR SUNDURLIÐUÐ EFTIR VERKFERLUM

Sigurvegarar í sveitakeppni í golfi, Magnús S. Magnússon, Björn Þór Svavarsson og Björgvin Sigurðsson.

Frá hausthátíð Hagstofunnar 31. ágúst.

Samstarf við notendur

Virkt samráð við notendur er í samræmi við verklagsreglur í hagskýrslugerð

NOKKRAR ráðgjafarnefndir og notendahópar starfa í tengslum við Hagstofu Íslands, ýmist samkvæmt lögum, samningum eða að ákvörðun Hagstofunnar eftir viðræður við notendur. Virkt samráð við notendur er í samræmi við verklagsreglur í hagskýrslugerð og lög um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð nr. 163/2007. Hagstofan kannar reglulega viðhorf notenda og tryggir birtingaráætlun jafnan aðgang þeirra að hagtölum á fyrirfram ákveðnum dagsetningum.

VÍSITALA NEYSLUVERÐS

Ráðgjafarnefnd um vísitölu neysluverðs starfar samkvæmt lögum um vísitölu neysluverðs nr. 12/1995 og skal hún vera Hagstofunni til ráðgjafar um gerð vísitölunnar og fylgjast með reglubundnum útreikningi hennar. Ráðgjafarnefndin hittist mánaðarlega árið 2012 í tengslum við birtingar á vísitölu neysluverðs.

ÞJÓÐHAGSREIKNINGAR

Notendahópur um þjóðhagsreikninga hóf störf í ársbyrjun 2005 en markmiðið með starfi hópsins er, að fá ábendingar frá notendum og ræða framsetningu á efni þjóðhagsreikninga, ábendingar um efni sem notendum finnst helst vanta eða vera ofaukið og fleira.

KJARARANNSÓKNARNEFND

Tveir samstarfssamningar um launarannsóknir og aðrar vinnumarkaðsrannsóknir eru í gildi, annars vegar á milli Hagstofu Íslands og Kjararannsóknarnefndar frá árinu 2004 og hins vegar á milli Hagstofu

Íslands og Kjararannsóknarnefndar opinberra starfsmanna frá árinu 2009. Samkvæmt samningunum skal halda fund árlega þar sem farið er yfir samstarfið, auk þess sem sérstök ráðgjafarnefnd sérfræðinga starfar með Hagstofunni í samræmi við samningana. Þá er kveðið á um að Hagstofan annist sérkeyrslur úr launarannsóknnum í aðdraganda og við gerð kjarasamninga. Engir formlegir fundir voru haldnir á árinu 2012, en haldnir voru vinnufundir í tengslum við sérkeyrslur sem Hagstofan vann fyrir aðila vinnumarkaðarins á árinu.

FÉLAGSMÁLATÖLFRÆÐI

Með samningi við Velferðarráðuneytið um félagsvísa var stofnuð samráðsnefnd notenda vísanna. Í samráðsnefndinni eiga sæti sérfræðingar ráðuneyta og háskólasamfélagsins og kallar Hagstofa Íslands hópinn saman. Helsta verkefni hópsins er að þróa efni félagsvísa í samræmi við þarfir notenda.

FYRIRTÆKJATÖLFRÆÐI

Eins og fram hefur komið er unnið að gerð fyrirtækjaskrár til hagskýrsugerðar. Tölfræði byggð á henni verður þróuð í samræmi við alþjóðlegar skilgreiningar og mun því tölfræði um fyrirtæki verða samanburðarhæf við önnur Evrópulönd. Mikilvægt er að taka einnig mið af innlendum þörfum og var því hafist handa við að funda með helstu notendum. Kynntar voru fyrirhugaðar endurbætur

á fyrirtækjatölfræði og frekari þarfir kortlagðar. Ljóst er að mikil eftirspurn er eftir betri upplýsingum um fyrirtæki og atvinnulíf og vilja notendur sjá afrakstur af þessari vinnu sem fyrst. Til að koma til móts við þær kröfur munu upplýsingar verða birtar þegar þær verða tiltækar, samhliða því að áfram verður unnið að þróun og uppbyggingu í samstarfi við notendur.

SAMRÁÐ VIÐ STJÓRNSÝSLUNA

Hagstofan hefur átt í samstarfi við ráðuneytin um þarfir þeirra fyrir hagtölur um þá málaflokka sem undir þau heyra. Þannig voru vinnuhópar að störfum með Mennta- og menningarmálaráðuneytinu, Umhverfis- og auðlindaráðuneytinu og Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu. Markmiðið er að gerð hagtalna aðlagist breyttum þörfum notenda og að kynna stjórnsýslunni þær hagtölur sem framleiddar eru.

BIRTINGARÁÆTLUN

Hagstofan gerir birtingaráætlun fyrirfram fyrir heilt almanaksár og gefur hana út í nóvember ár hvert. Á henni eru fastar dagsetningar fyrir verðtryggingarvísitölur, launavísitölu (þar með talda vísitölu greiðslujöfnunar), svo og hagtölur um landsframleiðslu, vinnumarkað og utanríkisverslun. Annað efni er fært á birtingaráætlunina í lotum. Hver lota er tveir heilir almanaksmánuðir, núverandi og næsti. Dagsetningar eru því fullgildar tvo mánuði fram í tímann á birtingaráætluninni en aðrar dagsetningar geta tekið breytingum. Reynist óhjákvæmilegt að víkja frá fastri dagsetningu sem fellur undir lotu gefur Hagstofan út fréttatilkynningu um það. Hagstofan birtir öllum notendum sínum efni sitt samtímis kl. 9 að morgni. Árið 2012 var boðið upp á smáforrit fyrir farsíma og spjaldtölvur þar sem nálgast má bæklinginn Iceland in Figures, en hann hefur átt miklum vinsældum að fagna meðal leiðsögu- manna og ferðamanna undanfarin 17 ár. ■

Mikil eftirspurn er eftir betri upplýsingum um fyrirtæki og atvinnulíf

„Hagstofan birtir öllum notendum sínum efni sitt samtímis kl. 9 að morgni.“

Tölfræði um tölfræði

Gríðarlegt magn af tölulegum fróðleik er á vef Hagstofunnar

TIL að auðvelda notendum aðgengi að tölulegum upplýsingum birtir Hagstofa Íslands allar hagtölur á netinu og geta notendur sótt gríðarlegt magn af tölulegum fróðleik um íslenskt samfélag á vef Hagstofunnar. Vefurinn er bæði á íslensku og ensku og hefur notkun enska hlutans vaxið síðastliðin ár, sérstaklega í kjölfar hruns bankanna í október 2008. Aldrei hafa fleiri skoðað vef Hagstofunnar en árið 2008 þegar gestir voru yfir 300 þúsund en þó svo að gestum á vef hafi fækkað frá árinu 2008 þá hafa síðuflettingar á vef aldrei verið fleiri en árið 2012 þegar þær voru yfir 3,3 milljónir.

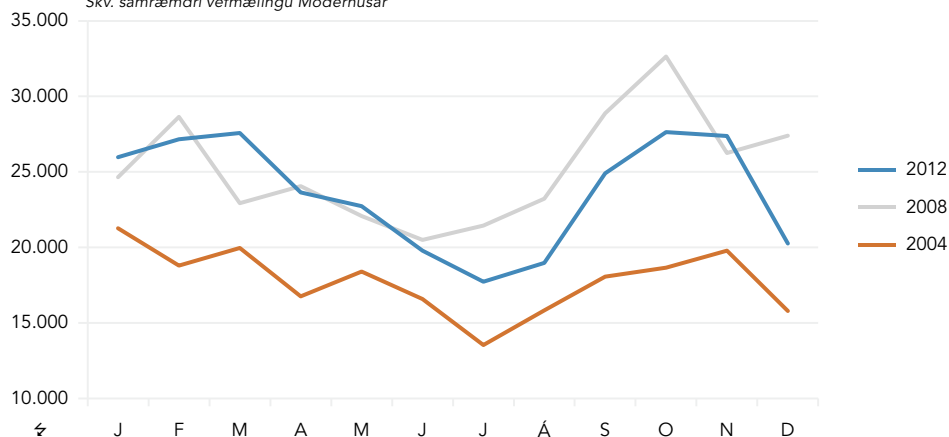
Hagstofan leggur áherslu á góða þjónustu við notendur sem eru af öllum toga, til dæmis má nefna stjórnvöld, námsmenn, fræðasamfélagið, fjölmiðla og almenning. Hagtölur nýtast stjórnvöldum og fyrirtækjum við ákvarðanir og upplýsingagjöf um íslenskt samfélag og stuðla þannig að upplýstri umræðu og faglegum ákvörðunum.

GAGNASÖFN OG ÚTGEFIN RIT

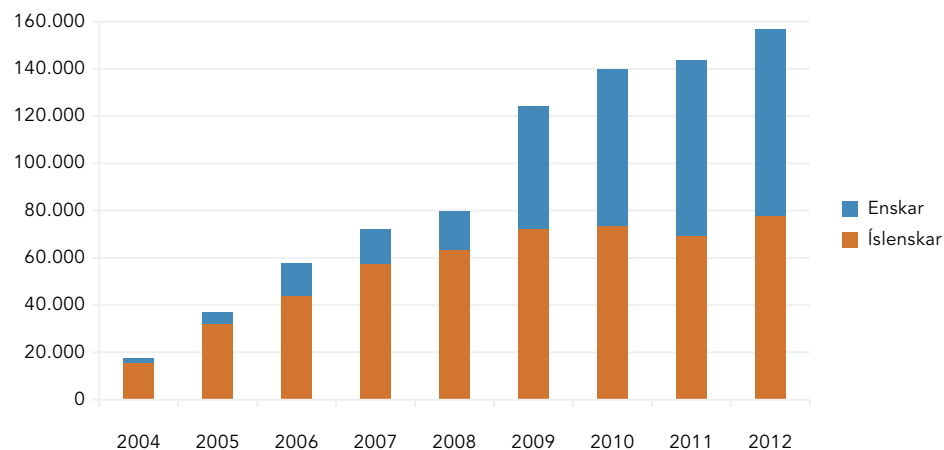
Mörg stór gagnasöfn standa notendum til boða á vef Hagstofunnar og geta notendur nálgast þau af sjálfsdáðum og notað að vild sé heimildar getið. Alls eru um 1.500 íslenskar töflur og svipaður fjöldi af enskum.

FJÖLDI GESTA Á VEF HAGSTOFUNNAR

Skv. samræmdri vefmælingu Modernusar

FJÖLDI FYRIRSPURNA Í TÖFLUR Á VEF Í FEBRÚAR ÁR HVERT

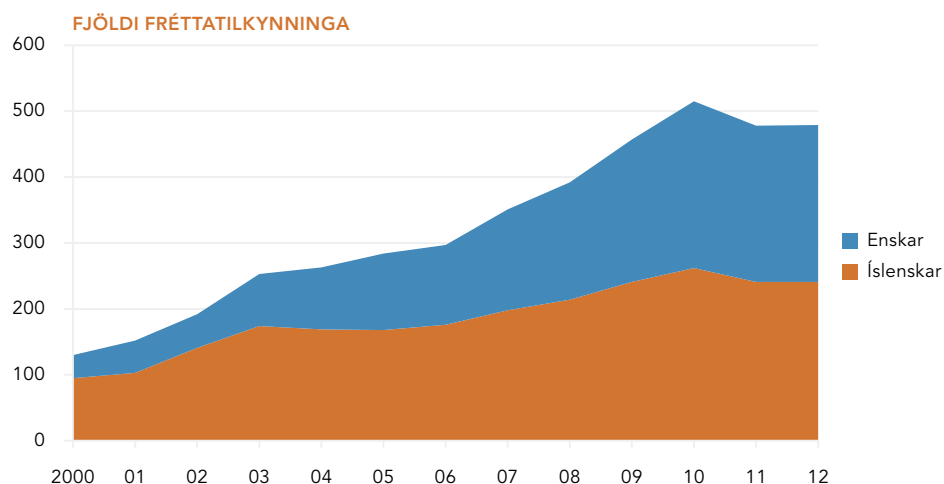
Húsnæði Hagstofu Íslands, Borgartúni 21a.

Talning niðurbals sýnir að rit Hagstofunnar eru sótt á vefinn í ríkum mæli en öll útgefin rit eru aðgengileg notendum að kostnaðarlausu. Alls flettu notendur ritum Hagstofunnar 40 þúsund sinnum á vefnum og var vinsælasta ritið bæklingurinn Iceland in figures sem Hagstofan hefur gefið út árlega síðastliðin 16 ár. Bæklingurinn var einnig gefinn út með snjallforriti árið 2012 og er því einnig hægt að hala honum niður í síma og spjaldtölvur.

479 FRÉTTATILKYNNINGAR

Árið 2012 gaf Hagstofan út 479 fréttatilkynningar, 241 íslenskar og 238 enskar, sem er nánast sami fjöldi og árið áður. Hagstofan birtir fréttatilkynningar og talnaefni samkvæmt áætlun sem birt er notendum fyrirfram og voru 94% allra fréttatilkynninga í samræmi við áætlunina, en það er svipað hlutfall og árið 2011. ►

Alls flettu notendur ritum Hagstofunnar 40 þúsund sinnum á vefnum

Bæklingurinn Iceland in Figures var gerður aðgengilegur fyrir snjallsíma og spjaldtölvur

Notendur geta gerst áskrifendur að einstökum efnisflokkum og fengið tilkynningu með tölvupósti þegar nýjar fréttir eða nýtt talnaefni er gefið út. Þetta hefur mælst vel fyrir og voru liðlega fjögur þúsund áskrifendur skráðir í lok ársins. Tæplega 900 nýir áskrifendur skráðu sig á árinu en 520 afskráðu sig, þ.e. hættu áskrift. Auk fréttááskriftar er notendum boðið að merkja við stakar fréttatilkynningar á birtingaráætlun Hagstofunnar og fá áminningu í tölvupósti þegar þær birtast.

REGLULEGAR ÚTGÁFUR

Ársrit Hagstofunnar, Landshagir, kom út í 22. sinn, með sama sniði og áður. Einnig tók Hagstofan þátt í vinnu við Norrænu hagtöluárþókina, eins og gert hefur verið undanfarin ár. Bókin er unnin í samvinnu norrænu hagstofanna en Norræna ráðherranefndin gefur hana út. Að þessu sinni var tölfræðibókin veglegri en áður vegna 50 ára afmælis útgáfunnar, en hún hófst árið 1962. Voru af því tilefni birtar 20 töflur og myndir sem sýna þróun ólíkra þátta í norrænu ríkjunum síðustu 50 ár.

Gefin voru út 42 hefti í ritröð Hagtíðinda, en það er 24% fækkun frá árinu á undan. Fækkunin skýrist einkum af því að hætt var útgáfu Hagvísa, en þeir höfðu áður komið út mánaðarlega, annars vegar á íslensku og hins vegar á ensku. Þótt Hagvísar komi ekki lengur út í ritröðinni eru efnahagslegar skammtímatölur birtar áfram á vef Hagstofunnar.

Eins og í fyrra gaf Hagstofan út bæklinginn Iceland in Figures þar sem mikil eftirspurn er eftir útgáfunni í ferðapjónustu, einkum meðal fararstjóra. Bæklingurinn er jafnframt boðinn til niðurrhals á vefnum endurgjalds-laust og er hann vinsælasta skráin sem sótt er á vef Hagstofunnar. Á árinu var bæklingurinn einnig gerður aðgengilegur fyrir snjallsíma og spjaldtölvur án endurgjalds og var smáforritið, sem Hagstofan framleiddi í þessu skyni, sótt 613 sinnum í netverslun Google. Þessi möguleiki var gerður aðgengilegur í júní 2012.

BÓKASAFNS- OG UPPLÝSINGAÞJÓNUSTA

Hagstofan hýsir tölfræðibókasafn sem er opið almenningi á afgreiðslutíma stofnunarinnar. Hægt er að skoða gögn safnsins á staðnum, en þau eru ekki lánuð út nema í millisafnaláni til annarra bókasafna. Starfsemi safnsins hefur verið með svipuðum hætti undanfarin ár. Í safninu eru um 15 þúsund titlar og eru um 500 ný rit skráð í það árlega. Safnkosturinn byggist að mestu á ritaskiptum við aðrar tölfræðistofnanir.

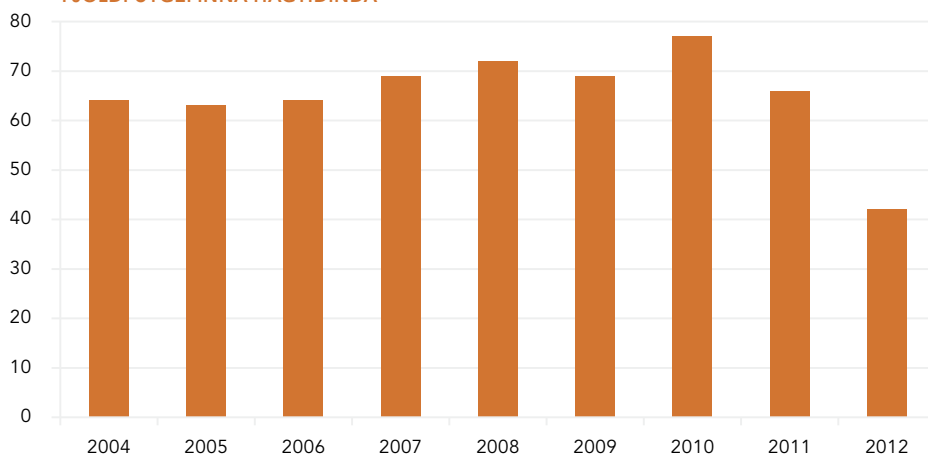
Upplýsingaþjónustu Hagstofunnar berast um 340 fyrirspurnir að meðaltali á mánuði, en auk þessa berst mikill fjöldi fyrirspurna beint til sérfræðinga.

RANNSÓKNIR OG GAGNASÖFNUN

Hagstofan stendur að umfangsmiklum úrtaksrannsóknnum ár hvert. Vinnumarkaðsrannsókn fer fram allt árið líkt og rannsókn á útgjöldum heimilanna. Í vinnumarkaðsrannsókn eru einstaklingar spurðir um stöðu sína á vinnumarkaði og liggja svörin til grundvallar hagskýrslugerð

Upplýsingaþjónustu Hagstofunnar berast um 340 fyrirspurnir að meðaltali á mánuði

FJÖLDI ÚTGEFINNA HAGTÍÐINDA

MEÐALFJÖLDI FYRIRSPURNA TIL UPPLÝSINGAÞJÓNUSTU Á MÁNUÐI

Þátttakendur í úrtaksrannsókn um hagi einstaklinga og heimila voru 24 þúsund

um vinnumarkaðsmál. Í rannsókn á útgjöldum heimilanna gefa einstaklingar nákvæmar upplýsingar um útgjöld heimilisins og eru niðurstöður rannsóknarinnar lagðar til grundvallar vísitölu neysluverðs. Þá rannsakar Hagstofan lífsskjör í landinu árlega en lífsskjararannsókn gefur meðal annars mikilvægar upplýsingar um tekjudreifingu. Rannsókn á notkun einstaklinga og heimila á upplýsingatækni er einnig framkvæmd árlega, en rannsóknin gefur ýtarlegar upplýsingar um netnotkun landsmanna. Heildarfjöldi þátttakenda í úrtaksrannsóknnum um hagi einstaklinga og heimila var rúmlega 24 þúsund á árinu og svörun um 77,4%.

Hagstofan stendur einnig að viðtækri gagnasöfnun meðal fyrirtækja, annarra rekstraraðila og sveitarfélaga, til dæmis fyrir launarannsókn, rannsókn á notkun fyrirtækja á upplýsingatækni, gistiskýrslur, landbúnaðarrannsókn, iðnaðarframleiðslu og þjónustuviðskipti við útlönd. Þessi gagnasöfnun fer að miklu leyti fram rafrænt á vef Hagstofunnar, en sú aðferð við skil á gögnum hefur vaxið mjög undanfarin ár.

Til að draga úr svarbyrði einstaklinga og fyrirtækja leggur Hagstofan áherslu á að nota stjórnsýsluskrár til að afla gagna þar sem þess er kostur. ■

① Ólafur Hjálmarsson, Halldóra Ólafsdóttir og Svanhildur Einarsdóttir við opnun húsnæðis Hagstofunnar að Borgartúni 24. ② Hagstofan stóð að málþingi um nýtt flokkunarkerfi fyrir hagskýrslusvæði á héraðsstjórnarstigi 17. október og sóttu það rúmlega 20 manns. ③ Hagstofan fundaði með tollmiðlurum 16. október um gagnavinnslu fyrir utanríkisverslun. ④ Starfsmannafélagið hélt sína árlegu spurningakeppni „Viltu vinna bjór?“ 16. nóvember, en keppnin sú arna nýtur gríðarlegra vinsælda.

Afnot af gögnum

TIL að tryggja jafnan aðgang að upplýsingum er gerð birtingaráætlun ár hvert og hún birt á vef Hagstofunnar þannig að notendum sé ljóst hvenær tilteknar upplýsingar verða aðgengilegar. Lögð er áhersla á trúnað og fá aðilar utan Hagstofunnar ekki aðgang að gögnum umfram það sem birt er almenn- ingi og öllum er opið á vefnum. Jafn- framt fá starfsmenn stofnunarinnar ekki aðgang að upplýsingunum nema þær séu nauðsynlegur hluti af verkefnum þeirra. Fáir einhver aðgang að upplýsingum áður en þær eru birtar er sérstaklega gerð grein fyrir því á vef Hagstofunnar.

TRÚNAÐARGAGNANEFND

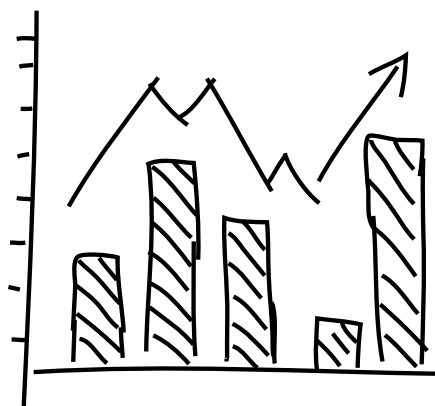
Á Hagstofunni starfar trúnaðargagna- nefnd sem fjallar um beiðnir sem einkum berast frá vísindamönnum um aðgang að trúnaðargögnum vegna rannsóknar- verkefna. Strangar reglur gilda um slíkt aðgengi og er í þeim efnum byggt á verklagsreglum um meðferð trúnaðar- gagna frá 29. desember 2006, lögum nr. 163/2007 um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð, lög nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga, lög og reglugerðir um vísindarannsóknir á heilbrigðissviði (Vísindasiðanefnd), reglugerð þings og ráðs ESB nr. 223/2009 um evrópska hag- skýrslugerð, trúnaðarupplýsingar o.fl., auk meginreglna í evrópskri hagskýrslugerð.

11 ERINDI

Árið 2012 tók trúnaðargagnanefnd til umfjöllunar alls 11 erindi sem henni bárust, en nefndinni bárust 29 erindi árið 2011. Flestar umsóknir á undan- förnum árum til ársloka 2011 vörðuðu aðgengi rannsakenda að upplýsingum úr dánarmeinasrá vegna vísindaverkefna. Hinn 1. maí 2011 tóku gildi lög nr. 28/2011 sem fólu Embætti landlæknis umsjón og ábyrgð á dánarmeinasrá í stað Hagstofu áður. Vegna tafa við flutning verkefnis- ins til landlæknis veitti embættið Hagstofunni skriflega heimild, sem gildi út árið 2011, til að afgreiða þær umsóknir sem fyrir lágu. Fækkun erinda trúnaðar- gagnanefndar úr 29 árið 2011 í 11 árið 2012 má nær alfarið rekja til þessara breytinga.

Auk ofangreindra afgreiðslumála gegnir trúnaðargagnanefnd ráðgjafarhlutverki fyrir hagstofustjóra og annað starfsfólk í ýmsum álitaeftum og stefnumótunum sem varða meðferð trúnaðargagna og samskipti Hagstofunnar við Persónu- vernd og vísindasamfélagið. ■

Strangar reglur gilda um aðgang að trúnaðargögnum

Erlent samstarf

Evrópska hagskýrslusamstarfið hefur staðið í 60 ár

**EVROPSKA
HAGSKYRSLU-
SAMSTARFIÐ**

HAGSKYRSLUGERÐ byggist á því að aðferðafræði sé skýr og samræmd til að tryggja samanburð hagtalna á milli ríkja og tímabila. Einnig er mikilvægt að kröfur um gæði séu skýrar og samræmdar. Alþjóðastarf í hagskýrslugerð á sér því langa sögu og tekið hefur áratugi að byggja upp og þróa samræmda staðla. Mikilvægt er að þekkja staðlana vel, eiga aðkomu að gerð þeirra og hafa góðan aðgang að sérfræðingum í öðrum ríkjum og hjá alþjóðastofnunum. Alþjóðastofnanir leggja sífellt meiri áherslu á að fylgjast með gæðum og innleiðingu staðla hjá einstökum ríkjum. Samstarf hefur aukist jafnt og þétt með aukinni samþættingu efnahags- og menningarmála í heiminum. Atburðir í einu ríki geta haft veruleg efnahagsleg og félagsleg áhrif í öðrum ríkjum. Ísland er ekki eyland í skilningi atvinnu-, efnahags- og félagsmála og sama á við um hagskýrslugerð.

Alþjóðastarf Hagstofunnar á sér langa sögu sem má rekja til samstarfs norrænu ríkjanna og til Sameinuðu þjóðanna, en síðustu tvo áratugi hefur samstarf í evrópskri hagskýrslugerð orðið æ mikilvægara.

NORRÆNT SAMSTARF

Hagstofa Íslands hefur tekið þátt í samstarfi hagstofa Norðurlanda frá árinu 1927, en samstarfið hafði þá staðið frá árinu 1889. Hagstofustjórar Norðurlanda hittast árlega og fara yfir stöðu mála hjá hverri hagstofu og ræða sameiginleg mál, svo sem um skipulag hagskýrslugerðar, aðferðafræði við framleiðslu einstakra hagtalna og gæði. Lengst af var samstarfið á milli hagstofa Finnlands, Danmerkur,

Íslands, Noregs og Svíþjóðar, en seinni ár hafa hagstofur Álandseyja, Færeyja og Grænlands einnig tekið þátt í samstarfinu. Samstarfið hefur verið einkar árangursríkt og hefur auðveldað miðlun reynslu og þekkingar á milli hagstofanna. Þriðja hvert ár er Norræna tölfræðingamótið haldið og skiptast ríkin á að halda það. Þar fjalla sérfræðingar hagstofanna um ýmis tölfræðileg úrlausnarefni og aðferðafræði við hagskýrslugerð.

EVROPSKA HAGSKYRSLU-SAMSTARFIÐ

Evrópska hagskýrslusamstarfið hefur staðið í 60 ár með einum eða öðrum hætti. Ísland gerðist áheyrnarfulltrúi að samstarfinu árið 1991, en varð formlegur aðili að því með EES-samningnum árið 1994. Með formlegri aðild Íslands eru reglugerðir og staðlar Evrópusambandsins um hagskýrslugerð í flestum tilvikum færð í EES-samninginn og gilda hér á landi. Til að sinna samstarfinu reka EFTA-ríkin og Sviss tölfræðiskrifstofu hjá Eurostat sem sér um ýmis samskiptamál og framkvæmdaratriði gagnvart framkvæmdastjórninni. Hagstofustjórar Evrópusambandsins og EFTA-ríkjanna funda fjórum sinnum á ári þar sem fjallað er um tölfræðisamstarfið og reglugerðir eru lagðar fyrir fundina til afgreiðslu. Evrópska hagskýrslusamstarfið hefur orðið sífellt mikilvægara og taka sérfræðingar Hagstofunnar þátt í vinnuhópum sem undirbúa staðla og reglugerðir áður en skjölin fara fyrir

hagstofustjórafundina. Ísland hefur því talsverð áhrif á vinnslustigi mála áður en þau fara fyrir Evrópuþingið til afgreiðslu, en þar hafa eingöngu aðildarríki Evrópusambandsins áhrif. Eurostat birtir samræmdar haggtölur frá aðildarríkjum tölfraðisamstarfsins og veitir aðgang að þeim í gagnagrunnum sínum. Mikið samræmingar- og gæðastarf fer því fram á þessum vettvangi. Evrópusambandið fylgist grannt með gæðum hagtalna og sendir reglulega sérfræðinga til Íslands og fer yfir tiltekin svið hagskýrslugerðar. Einnig er gert svonefnt jafningjamat þar sem sérfræðingar frá Eurostat, einstökum hagstofum Evrópu og notendum hagtalna fara yfir hagskýrslugerðina í hverju ríki og leggja mat á hvernig hún stenst þær kröfur um gæði, sem gerðar eru í meginreglum um evrópska hagskýrslugerð. Síðast var slík úttekt gerð hér á landi árið 2007 og ákveðið hefur verið að jafningjamat verði aftur gert hér haustið 2013. Aðildarumsókn Íslands að Evrópusambandinu hefur beint kastljósinu að íslenskri hagskýrslugerð og er nú unnið að því að innleiða þær skuldbindingar sem í samstarfinu felst. Nánar er fjallað um það mál í kaflanum um skýrslu yfirstjórnar.

SAMEINUÐU ÞJÓÐIRNAR

Ísland hefur tekið þátt í tölfraðisamstarfi Sameinuðu þjóðanna frá stofnun þeirra árið 1944. Sameinuðu þjóðirnar hafa unnið mikið verk við að samræma staðla í hagskýrslugerð og eru áhrif Íslands á staðlana nú mest í gengum Evrópska tölfraðisamstarfið. Ísland skilar samræmdum haggtölum til Sameinuðu

þjóðanna og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og hittir sendinefndir frá þessum aðilum þegar þær eru hér á landi. Mikilvægt þróunarstarf fer fram hjá Sameinuðu þjóðunum og hjá þeim má nálgast tölfraðilegar upplýsingar frá fjölda ríkja heimsins. Í febrúar ár hvert eru haldnir fundir aðildarríkja Sameinuðu þjóðanna um hagskýrslugerð. Á þeim fundum er oftast búið að samræma afstöðu ríkja í evrópska hagskýrslusamstarfinu til helstu tölfraðilegra álitaefna hverju sinni.

EFNAHAGS- OG FRAMFARASTOFNUNIN

Efnahags- og farmfarastofnunin (OECD) stendur að umfagsmikilli öflun og miðlun hagtalna. Ísland hefur verið aðili að OECD frá stofnun árið 1947 og hafa sérfræðingar Hagstofunnar sótt þar fundi um afmörkuð verkefni, einkum á sviði tölfraði um menntamál, heilbrigðismál og þjóðhagsreikninga. ■

Aðildarumsókn Íslands að Evrópusambandinu hefur beint kastljósinu að íslenskri hagskýrslugerð

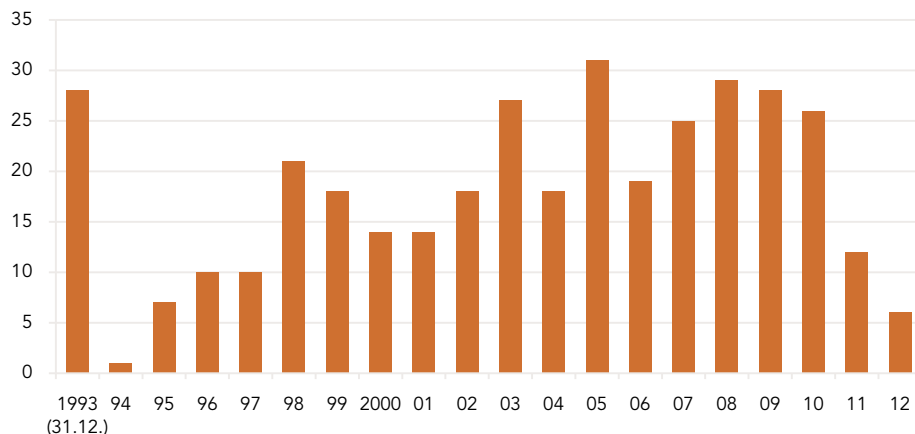
Lög ESB um hagskýrslur

Frá gildistöku EES-samningsins hafa 362 lagagerðir sem varða hagskýrslugerð tekið gildi á grundvelli hans

ÁRIÐ 2012 samþykkti þing og ráð Evrópusambandsins (ESB) eina hagskýrslugerð en framkvæmdastjórnin samþykkti það ár 5 gerðir, samtals 6 gerðir sem verða hluti af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið (EES). Undanfarin tvö ár sýna verulega fækkun nýrra ESB-hagskýrslugerða og í reynd var að verulegu leyti tekið fyrir fjölgun lagalegra skuldbindinga í hagskýrslugerð. Fækkunina má rekja til niðurskurðar fjárveitinga í aðildarríkjum EFTA og ESB í kjölfar fjármálakreppunnar. Er nú gerð ríkari krafa um að nýjum reglugerðum verði mætt með því að draga úr annarri framleiðslu á móti. Þær hagskýrslugerðir sem samþykktar hafa verið að undanfögnu eru endurbætur eldri ESB-gerða og í nokkrum tilvikum til einföldunar

í lagatæknilegum skilningi. „Gerðir“ er samheiti yfir tilskipanir, reglugerðir, ákvarðanir og tilmæli og aðrar reglur frá ESB. Frá því að EES-samningurinn tók gildi í upphafi árs 1994 hafa verið teknar í Viðbæti XXI við samninginn alls 362 hagskýrslugerðir, að meðtöldum þeim gerðum sem tóku gildi við upphaf hans. Taflan sem hér fylgir sýnir yfirlit yfir þær hagskýrslugerðir ESB sem samþykktar voru árið 2012 og eru bindandi í EES. Þegar gerðir ESB hafa verið samþykktar eru þær teknar upp í EES-samninginn. Gerðirnar eru annars vegar samþykktar af þingi og ráði ESB og hins vegar af framkvæmdastjórn ESB. Þær gerðir sem framkvæmdastjórnin samþykkir eru oftast nánari útfærsla á framkvæmd laga sem þingið og ráðið hefur samþykkt. ■

FJÖLDI ESB-GERÐA SEM TÓKU GILDI ÁR HVERT 1993–2012

NÝJAR EES/ESB-GERÐIR Í HAGSKÝRSLUGERÐ ÁRIÐ 2012

	Númer ESB-lagatexta	
Efnahagsmál		
Hagtölur um vöruflutninga á vegum (endurskrifaður lagagrundvöllur)	70/2012	PCR
Hagtölur um vöru- og fólksflutninga á sjó	186/2012	CD
Skammtímahagtölur. Einföldun á skýrslugerð	461/2012	CR
Hagtölur um greiðslujöfnuð, þjónustujöfnuð og erlendar fjárfestingar	555/2012	CR
Félagsmál		
Hagtölur samkvæmt aukarannsókn við evrópsku lífshæðisannsóknina (EU-SILC)	62/2012	CR
Umhverfismál		
Hagtölur um rannsóknir og þróun (endurskrifaður lagagrundvöllur)	995/2012	CR

CR = Reglugerð framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins

CD = Ákvörðun framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins

PCR = Reglugerð þings/ráðs Evrópusambandsins

Fækkunina má rekja til
niðurskurðar fjárveitinga í
aðildarríkjum EFTA og ESB

Skipurit

Hagstofustjóri, sviðs- stjórar, starfsmannastjóri og fjármálastjóri mynda yfir- stjórn Hagstofunnar

HAGSTOFA Íslands vinnur hlutlægar hagskýrslur, hefur forystu um samhæfingu hagtalna, stundar rannsóknir og stuðlar þannig að upplýstri umræðu og faglegum ákvörðunum. Hagstofan skiptist í fjögur svið, efnahagssvið, félagsmálasvið, fyrirtækjasvið og þjónustu- og þróunarsvið, auk yfirstjórnar.

Hagstofunni stýrir hagstofustjóri. Rekstur og fjármál heyra beint undir hann ásamt starfsmannahaldi og alþjóðamálum. Þá heyrir rannsóknadeild undir hann, en hún var stofnuð 2009 og hefur það að meginverkefni að gera þjóðhagsspár.

EFNAHAGSSVIÐ

Á efnahagssviði starfar utanríkisverslunardeild að söfnun og úrvinnslu gagna um þjónustuviðskipti og vöruviðskipti Íslendinga við útlönd. Vísitöludeild vinnur vísitölu neysluverðs, vísitölu byggingarkostnaðar, vísitölu framleiðsluverðs og skyldar verðvísitölur. Þá sér deildin um alþjóðlegan verðsamanburð (PPP) og frágang og útgáfu á niðurstöðum úr rannsókn á útgjöldum heimilanna. Deild um þjóðhagsreikninga og opinber fjármál vinnur að framleiðslu- og ráðstöfunaruppgjöri þjóðhagsreikninga, gerð ársfjórðungsreikninga og tekjuathugunum. Einnig vinnur deildin að gerð hagskýrslu og annast hagskýrslugerð um búskap hins opinbera og um tekjuskiptingu. Rósmundur Guðnason er sviðsstjóri efnahagssviðs.

FÉLAGSMÁLASVIÐ

Á félagsmálasviði starfar atvinnu- og félagsmáladeild að hagskýrslugerð um vinnumarkað, lífskjör og félagsmál, heilbrigðismál, stöðu kynja, dómsmál og umhverfismál. Launa- og kjaramáladeild annast söfnun og úrvinnslu gagna um kaup og kjör og launakostnað. Mannfjölda- og manntalsdeild annast skýrslugerð um mannfjöldann og breytingar hans. Mennta- og menningarmáladeild safnar og vinnur úr gögnum um nemendur og skólamál, menningarmál og fjölmiðla. Í upphafi árs 2013 var deildunum fækkað í tvær með sameiningu atvinnu- og félagsmáladeilda og mannfjölda- og manntalsdeilda annars vegar og hins vegar með sameiningu launa- og kjaramáladeilda og mennta- og menningarmáladeilda. Magnús S. Magnússon er sviðsstjóri félagsmálasviðs.

FYRIRTÆKJASVIÐ

Á fyrirtækjasviði er unnið að gerð fyrirtækjaskrár til hagskýrslugerðar og að fyrirtækjatölfræði. Sviðið er nýtt og tók til starfa um mitt ár 2012. Verkefni voru flutt frá efnahagssviði til hins nýja sviðs, auk þess að það tók að sér viðameiri verkefni um fyrirtækjatölfræði. Þannig voru verkefni framleiðslu- og fyrirtækjadeilda flutt til sviðsins, það er tölfræði um afla, iðnaðarframleiðslu, ferðaþjónustu, notkun upplýsingatækni og fleira. Áformað er að fleiri verkefni verði flutt til sviðsins, svo sem landbúnaðartölfræði og annað tengt atvinnuvegunum. Eins og nafnið gefur til kynna mun sviðið framleiða fyrirtækjatölfræði,

halda skrá um atvinnufyrirtæki, gefa út skammtímatölfræði o.fl. Böðvar Þórisson er sviðsstjóri fyrirtækjasviðs.

ÞJÓNUSTU- OG ÞRÓUNARSVIÐ

Þjónustu- og þróunarsvið fæst við ýmis verkefni sem tengjast allri starfsemi Hagstofunnar. Tvær deildir heyra undir sviðið. Upplýsingatækni og miðlun annast útgáfumál, upplýsingagjöf, miðlun og birtingar á vef, svo og vefi Hagstofunnar, auk þess sem hún fer með allt er snertir tölvukerfi og hugbúnað Hagstofunnar. Rannsóknir og gagnasöfnun vinnur, eins og nafnið bendir til, að framkvæmd

rannsókna og annarri gagnasöfnun. Innan sviðsins er enn fremur unnið að ýmsum þróunarmálum sem varða meðal annars hugbúnað, staðla, flokkunarkerfi og gæðamál. Á árinu var gerð sú breyting að ráðinn var gæðastjóri og heyra nú gæðamál og aðferðafræði beint undir sviðsstjóra. Hrafnhildur Arnkelsdóttir er sviðsstjóri þjónustu- og þróunarsviðs.

Hagstofustjóri, sviðsstjórar, starfsmannastjóri og fjármálastjóri mynda yfirstjórn Hagstofunnar. ■

Hagtíðindi

Árið 2012 var 97. árgangur HAGTÍÐINDA. Gefin voru út 44 hefti (sjá hér á opnunni). Að meðaltali kemur út eitt hefti af Hagtíðindum í viku hverri allt árið um kring. Heftin eru öll gefin út rafrænt á vef Hagstofunnar endurgjalds-laust en þau má einnig kaupa á prenti við vægu gjaldi. Notendum er boðið að kaupa áskrift að Hagtíðindum og má ganga frá kaupunum á vefnum.

📄 hagstofa.is/Hagtidindi

Iceland in Figures 2012

Iceland in Figures er lítill bæklingur á ensku sem Hagstofan hefur gefið út árlega síðastliðin 17 ár. Í honum eru ýmsar lykiltölur um land og þjóð og hefur verið mikil eftirspurn eftir honum í ferðapjónustu. Um mitt sumar gaf Hagstofan út smá-forrit fyrir Android-búnað sem gerir notendum kleift að sækja bæklinginn á snjallsíma og spjaldtölvur sér að kostnaðarlausu í netverslun Google Play.

📄 hagstofa.is/IcelandInFigures

Google play

LAUN, TEKJUR OG VINNUMARKAÐUR

Vinnumarkaður á 4. ársfjórðungi 2011

12 bls.
Útgefið 18. janúar 2012
Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:1
Hagtíðindi 97. árg. 1. tbl.

Vinnumarkaður 2011

32 bls.
Útgefið 20. febrúar 2012
Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:2
Hagtíðindi 97. árg. 4. tbl.

Vinnumarkaður í febrúar 2012

12 bls.
Útgefið 14. mars 2012
Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:3
Hagtíðindi 97. árg. 9. tbl.

Vísitala launa 2011

12 bls.
Útgefið 16. mars 2012
Umsjón: Ragnheiður Valgarðsdóttir
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:4
Hagtíðindi 97. árg. 10. tbl.

Lágtækjumörk og tekjudreifing 2011

20 bls.
Útgefið 26. mars 2012
Umsjón: Steinn Kári Steinsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:5
Hagtíðindi 97. árg. 11. tbl.

Laun á almennum vinnumarkaði 2011

32 bls.
Útgefið 30. mars 2012
Umsjón: Margrét Vala Gylfadóttir
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:6
Hagtíðindi 97. árg. 12. tbl.

Vinnumarkaður á 1. ársfjórðungi 2012

12 bls.
Útgefið 26. apríl 2012
Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:7
Hagtíðindi 97. árg. 16. tbl.

Ráðstöfunartekjur og húsnæðiskostnaður 2011

16 bls.
Útgefið 30. apríl 2012
Umsjón: Steinn Kári Steinsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:8
Hagtíðindi 97. árg. 17. tbl.

Vinnumarkaður á 2. ársfjórðungi 2012

12 bls.
Útgefið 27. júlí 2012
Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:9
Hagtíðindi 97. árg. 25. tbl.

Vinnumarkaður á 3. ársfjórðungi 2012

12 bls.
Útgefið 30. október 2012
Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:10
Hagtíðindi 97. árg. 35. tbl.

Evrópskur samanburður á launum 2010

20 bls.
Útgefið 18. desember 2012
Umsjón: Margrét Vala Gylfadóttir
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2012:11
Hagtíðindi 97. árg. 41. tbl.

MANNFJÖLDI

Mannfjöldaþróun 2011

24 bls.
Útgefið 3. apríl 2012
Umsjón: Ómar S. Harðarson
Mannfjöldi 2012:1
Hagtíðindi 97. árg. 14. tbl.

FERÐAMÁL, SAMGÖNGUR OG UPPLÝSINGATÆKNI

Gistiskýrslur 2011

36 bls.
Útgefið 20. apríl 2012
Ferðamál, samgöngur og upplýsingatækni 2012:1
Umsjón: Hildur Kristjánsdóttir
Hagtíðindi 97. árg. 15. tbl.

Tölvu- og netnotkun einstaklinga 2012

16 bls.
Útgefið 9. október 2012
Ferðamál, samgöngur og upplýsingatækni 2012:2
Umsjón: Árni Fannar Sigurðsson
Hagtíðindi 97. árg. 33. tbl.

Upplýsingatækni og netnotkun fyrirtækja 2012

8 bls.
Útgefið 11. október 2012
Ferðamál, samgöngur og upplýsingatækni 2012:3
Umsjón: Árni Fannar Sigurðsson
Hagtíðindi 97. árg. 34. tbl.

SJÁVARÚTVEGUR OG LANDBÚNAÐUR

Hagur veiða og vinnslu 2010

16 bls.
Útgefið 25. janúar 2012
Umsjón: Gyða Þórðardóttir
Sjávarútvegur og landbúnaður 2012:1
Hagtíðindi 97. árg. 2. tbl.

Útflutningur og útflutningsframleiðsla sjávarafurða 2011

24 bls.
Útgefið 18. maí 2012
Umsjón: Guðmundur Sigfinnsson
Sjávarútvegur og landbúnaður 2012:2
Hagtíðindi 97. árg. 20. tbl.

Afli, aflaverðmæti og ráðstöfun afla 2011

52 bls.
Útgefið 30. ágúst 2012
Umsjón: Guðmundur Sigfinnsson
Sjávarútvegur og landbúnaður 2012:3
Hagtíðindi 97. árg. 26. tbl.

Landbúnaður 2010–2012

20 bls.
Útgefið 30. október 2012
Umsjón: Jón Guðmundur Guðmundsson, Magnús Kári Bergmann, Víkingur Guðmundsson
Sjávarútvegur og landbúnaður 2012:4
Hagtíðindi 97. árg. 36. tbl.

Hagur veiða og vinnslu 2011

16 bls.
Útgefið 20. desember 2012
Umsjón: Gyða Þórðardóttir
Sjávarútvegur og landbúnaður 2012:5
Hagtíðindi 97. árg. 42. tbl.

IÐNAÐUR

Verðmæti seldra framleiðsluvara 2011

8 bls.
Útgefið 29. júní 2012
Umsjón: Stefán Sigurðsson
Iðnaður 2012:1
Hagtíðindi 97. árg. 23. tbl.

VERÐLAG OG NEYSLA

Rannsókn á útgjöldum heimilanna 2009–2011

44 bls.
Útgefið 6. desember 2012
Verðlag og neysla 2012:1
Umsjón: Finnþógi Gunnarsson, Lára Guðlaug Jónasdóttir
Hagtíðindi 97. árg. 38. tbl.

Landshagir 2012

Árbók Hagstofunnar, LANDSHAGIR, kom út í 22. sinn á árinu. Ritið er 464 blaðsíður og skiptist í 23 kafla og í því eru yfir 300 töflur og 50 gróf og skýringarmyndir. Bókin er prentuð í lit og er bæði á íslensku og ensku. Kaupa má ritið á vef Hagstofu Íslands.

Þú hagstofa.is/Landshagir

ÞJÓÐHAGSREIKNINGAR

Landsframleiðslan 2011

16 bls.
Útgefið 8. mars 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:1
Umsjón: Stefán Þór Jansen
Hagtiðindi 97. árg. 5. tbl.

Landsframleiðslan á 4. ársfjórðungi 2011

44 bls.
Útgefið 8. mars 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:2
Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtiðindi 97. árg. 6. tbl.

Fjármál hins opinbera 2011, bráðabirgðauppgjör

44 bls.
Útgefið 9. mars 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:3
Umsjón: Jóhann Rúnar Björgvinsson
Hagtiðindi 97. árg. 7. tbl.

Fjármál hins opinbera á 4. ársfjórðungi 2011

16 bls.
Útgefið 9. mars 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:4
Umsjón: Jóhann Rúnar Björgvinsson
Hagtiðindi 97. árg. 8. tbl.

Þjóðhagsspá, vor 2012

20 bls.
Útgefið 30. mars 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:5
Umsjón: Björn Ragnar Björnsson, Eliisa Kaloinen, Marínó Melsted
Hagtiðindi 97. árg. 13. tbl.

Landsframleiðslan á 1. ársfjórðungi 2012

12 bls.
Útgefið 8. júní 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:6
Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtiðindi 97. árg. 21. tbl.

Fjármál hins opinbera á 1. ársfjórðungi 2012

16 bls.
Útgefið 11. júní 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:7
Umsjón: Jóhann Rúnar Björgvinsson
Hagtiðindi 97. árg. 22. tbl.

Þjóðhagsspá, sumar 2012

20 bls.
Útgefið 5. júlí 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:8
Umsjón: Björn Ragnar Björnsson, Eliisa Kaloinen, Marínó Melsted
Hagtiðindi 97. árg. 24. tbl.

Landsframleiðslan 2011 — endurskoðun

16 bls.
Útgefið 7. september 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:9
Umsjón: Stefán Þór Jansen
Hagtiðindi 97. árg. 27. tbl.

Landsframleiðslan á 2. ársfjórðungi 2012

12 bls.
Útgefið 7. september 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:10
Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtiðindi 97. árg. 28. tbl.

Fjármál hins opinbera 2011

44 bls.
Útgefið 10. september 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:11
Umsjón: Jóhann Rúnar Björgvinsson
Hagtiðindi 97. árg. 29. tbl.

Fjármál hins opinbera á 2. ársfjórðungi 2012

16 bls.
Útgefið 10. september 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:12
Umsjón: Jóhann Rúnar Björgvinsson
Hagtiðindi 97. árg. 30. tbl.

Þjóðhagsspá, vetur 2012

20 bls.
Útgefið 2. nóvember 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:13
Umsjón: Björn Ragnar Björnsson, Eliisa Kaloinen, Marínó Melsted
Hagtiðindi 97. árg. 37. tbl.

Landsframleiðslan á 3. ársfjórðungi 2012

12 bls.
Útgefið 7. desember 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:14
Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtiðindi 97. árg. 39. tbl.

Fjármál hins opinbera á 3. ársfjórðungi 2012

16 bls.
Útgefið 10. desember 2012
Þjóðhagsreikningar 2012:15
Umsjón: Guðrún Ragnheiður Jónsdóttir
Hagtiðindi 97. árg. 40. tbl.

UTANRÍKISVERSLUN

Vöruviðskipti við útlönd 2011

24 bls.
Útgefið 16. maí 2012
Útanríkisverslun 2012:1
Umsjón: Auður Ólína Svavarsdóttir
Hagtiðindi 97. árg. 18. tbl.

HEILBRIGÐIS-, FÉLAGS- OG DÓMSMÁL

Félagsþjónusta sveitarfélaga 2011

16 bls.
Útgefið 4. október 2012
Heilbrigðis-, félags- og dómsmál 2012:1
Umsjón: Kristinn Karlsson
Hagtiðindi 97. árg. 31. tbl.

SKÓLAMÁL

Skráðir nemendur í framhalds- og háskólum haustið 2011

28 bls.
Útgefið 27. janúar 2012
Skólamál 2012:1
Umsjón: Konráð Ásgrímsson, Ásta M. Urbancic
Hagtiðindi 97. árg. 3. tbl.

KOSNINGAR

Forsetakjör 30. júní 2012

20 bls.
Útgefið 8. október 2012
Kosningar 2012:1
Umsjón: Sigríður Vilhjálmsdóttir
Hagtiðindi 97. árg. 32. tbl.

Hagstofa Íslands

BORGARTÚNI 21A | 150 REYKJAVÍK | SÍMI: 528 1000 | UPPLYSINGAR@HAGSTOFA.IS | WWW.HAGSTOFA.IS